

I

(Tájékoztatások)

TANÁCS

19/2006/EK KÖZÖS ÁLLÁSPONT

a Tanács által 2006. július 24-én elfogadva

a nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló, ...-i
.../2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel

(2006/C 289 E/01)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 71. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően ⁽³⁾,

mivel:

- (1) A közös közlekedéspolitikai keretében fontos megőrizni a nemzetközi vasutak tagállamok között közlekedő utasainak felhasználói jogait, valamint javítani a tagállamok közötti, nemzetközi vasúti személyszállítási szolgáltatások minőségét és eredményességét annak érdekében, hogy a vasúti szállítás aránya az egyéb szállítási módokhoz képest növekedjen.
- (2) A Bizottság „Fogyasztóvédelmi politikai stratégia: 2002–2006” című közleményének ⁽⁴⁾ célja a fogyasztóvédelem magas szintjének elérése a közlekedés területén, a Szerződés 153. cikkének (2) bekezdésével összhangban.
- (3) Mivel a szállítási szerződés vonatkozásában az utas a gyengébbik fél, ezért az utasok jogait biztosítani kell e tekintetben.

⁽¹⁾ HL C 221., 2005.9.8., 8. o.

⁽²⁾ HL C 71., 2005.3.22., 26. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2005. szeptember 28-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), a Tanács 2006. július 24-i közös álláspontja és az Európai Parlament ...-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽⁴⁾ HL C 137., 2002.6.8., 2. o.

(4) A vasúti szolgáltatásokra vonatkozó felhasználói jogok közé tartozik a szolgáltatásról szóló, az utazást megelőzően és annak folyamán kapott tájékoztatáshoz való jog. A vasúttársaságoknak és a menetjegy-értékesítőknek az említett tájékoztatást lehetőség szerint előzetesen, és minél hamarabb meg kell adniuk.

(5) Az utazási információk nyújtásával kapcsolatos részletesebb követelményeket a hagyományos vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról szóló, 2001. március 19-i 2001/16/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽⁵⁾ említett átjárhatósági műszaki előírások (ÁME) határozatak majd meg.

(6) A nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogai megerősítésének az 1999. június 3-i jegyzőkönyvvel (1999-es jegyzőkönyv) módosított, a nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló, 1980. május 9-i egyezménynek (COTIF) a Nemzetközi Vasúti Személyszállítási Szerződésre vonatkozó Egységes Szabályok (CIV) című A. függelékében foglalt, a nemzetközi jog e tárgyra vonatkozó meglévő rendszerén kell alapulnia.

(7) A vasúttársaságoknak együtt kell működniük a nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok egyik üzemeltetőtől a másiknak való átszállításának megkönnyítése érdekében, lehetőség szerint átszállójegyek biztosítása révén.

(8) A nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok számára nyújtandó tájékoztatás és menetjegybiztosítás megkönnyítése érdekében a számítógépesített rendszereket közös előírások szerint egymáshoz kell igazítani.

⁽⁵⁾ HL L 110., 2001.4.20., 1. o. A 2004/50/EK irányelvvel (HL L 164., 2004.4.30., 114. o.) módosított irányelv.

- (9) Az utazási információk és foglalási rendszerek további bevezetését az ÁME-kel összhangban kell végrehajtani.
- (10) A nemzetközi vasúti személyszállítási szolgáltatásoknak általánosságban a polgárok javát kell szolgálniuk. Ezért a csökkent mozgásképességű személyek számára – függetlenül attól, hogy a csökkent mozgásképességet fogyatékosságuk, koruk vagy más tényező okozza – a többi polgárhoz hasonló lehetőségeket kell biztosítani a vasúti utazásnál. A csökkent mozgásképességű személyeket a többi polgárhoz hasonlóan megilleti a szabad mozgáshoz, a választás szabadságához és a megkülönböztetésmentes bánásmódhoz való jog. Külön figyelmet kell fordítani többek között a csökkent mozgásképességű személyeknek a vasúti szolgáltatások elérhetőségéről, a járművekhez való hozzáférés feltételeiről, valamint a vonat felszereltségéről történő tájékoztatására. Az érzékszervi fogyatékossággal élő utasoknak a késésekről történő lehető legjobb tájékoztatása érdekében vizuális, illetve hangjelző rendszereket kell használni. A csökkent mozgásképességű személyek számára lehetővé kell tenni, hogy a menetjegyeket vonaton többletköltség nélkül vásárolják meg.
- (11) A vasúttársaságokat kötelezni kell arra, hogy baleset esetén a nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasokkal szembeni felelősségükre vonatkozó biztosítással rendelkezzenek, vagy azzal egyenértékű intézkedést tegyenek. A vasúttársaságokra vonatkozó biztosítás minimumösszegének megállapítása jövőbeni felülvizsgálat tárgyát képezi.
- (12) A nemzetközi szolgáltatás során a késés, csatlakozás-mulasztás vagy vonatkimaradás esetén az utast megillető kártérítésre és segítségnyújtásra vonatkozó megerősített jogok ösztönzést nyújtanak a nemzetközi vasúti személyszállítási piacnak, és az utasok javát szolgálják.
- (13) Kívánatos, hogy e rendelet a vasúttársaság felelősségéhez kapcsolódó késés esetén az utasokat megillető kártérítés tekintetében olyan rendszert hozzon létre, amelynek alapjai megegyeznek a COTIF – különösen annak az utasok jogaival kapcsolatos CIV függeléke – által előírt nemzetközi rendszerével.
- (14) Kívánatos továbbá a balesetek áldozatainak és az általuk tartásra kötelezetteknek a rövid távú pénzügyi problémáktól való megkímélése a balesetet közvetlenül követő időszakban.
- (15) A nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok érdeke, hogy a hatóságokkal egyetértésben megfelelő intézkedésekre kerüljön sor annak érdekében, hogy az állomásokon és a vonatokon személyes biztonságuk biztosított legyen.
- (16) A nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasoknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy bármely érintett vasúttársasághoz vagy menetjegy-értékesítőhöz panaszt nyújtsanak be az e rendeletben rájuk ruházott jogokat és kötelezettségeket illetően, és jogot arra, hogy panaszukra ésszerű időn belül választ kapjanak.
- (17) A vasúttársaságoknak a nemzetközi vasúti személyszállítási szolgáltatások tekintetében minőségi előírásokat kell meghatározniuk, azokat kezelniük kell és nyomon kell követniük.
- (18) E rendelet előírásait a pénzügyi összegeknek az infláció figyelembevételével történő kiigazítása, a tájékoztatási kötelezettségnek és a szolgáltatás minőségi követelményeinek a piaci fejleményekhez való hozzáigazítása, valamint ennek a rendeletnek a szolgáltatás minőségére gyakorolt hatása tekintetében felül kell vizsgálni.
- (19) E rendelet nem érinti a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet ⁽¹⁾.
- (20) A tagállamoknak meg kell állapítaniuk az e rendelet megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és biztosítaniuk kell e szankciók alkalmazását. A szankcióknak, amelyek az adott személy számára fizetendő kártérítést is magukban foglalhatják, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (21) Mivel e rendelet céljait, nevezetesen a közösségi vasutak fejlesztését és a nemzetközi vasúti közlekedésben az utasok jogainak bevezetését jelentős nemzetközi vonatkozásuk és a nemzetközi személyszállítás terén a nemzetközi koordináció szükségességére tekintettel a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért azok közösségi szinten jobban megvalósíthatók, a Közösség a Szerződés 5. cikkében meghatározott szubsidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az említett cikkben meghatározott arányosság elvével összhangban e rendelet nem lépi túl az e célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.
- (22) E rendelet egyik célja a határokon átnyúló integráció támogatása azon térségekben, ahol két vagy több szomszédos tagállam állampolgárai – jelentős részben – a másik tagállamban dolgoznak és tartózkodnak. Ezért a tagállamoknak rendelkezniük kell azzal a lehetőséggel, hogy a határokon átnyúló egyedi szolgáltatások tekintetében ideiglenesen mentességet biztosíthassanak. Ezek a szolgáltatások közlekedési szolgáltatást nyújthatnak két vagy több tagállamban elhelyezkedő agglomerációban vagy régióban, olyan régiókban, ahol a szolgáltatást jelentős részben a Közösségen kívül működtetik, ahol az útvonal egy rövid szakasza egy másik tagállamon halad át, vagy ahol az egy másik tagállamba csak a végállomás elérése céljából lép be.
- (23) Az e rendelet végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozattal ⁽²⁾ összhangban kell elfogadni,

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o. Az 1882/2003/EK rendelettel (HL L 284., 2003.10.31., 1. o.) módosított irányelv.

⁽²⁾ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet az alábbiakra vonatkozóan állapít meg szabályokat:

- a) a vasúttársaságok által nyújtandó tájékoztatás, a szállítási szerződések kötése, a menetjegyek kiállítása és a vasúti szállítás számítógépesített információs és foglalási rendszerének bevezetése;
- b) a vasúttársaságoknak az utasokra és poggyászaikra vonatkozó felelőssége és biztosítási kötelezettségeik;
- c) a vasúttársaságok utasokkal szembeni kötelezettségei késés esetén;
- d) a vasúton utazó, csökkent mozgásképességű személyek védelme és a számukra nyújtott segítség;
- e) a nemzetközi szolgáltatások tekintetében a szolgáltatás minőségi előírásainak megállapítása és nyomon követése, az utasok személyes biztonságát érintő kockázatok kezelése és a panaszok kezelése; és
- f) a végrehajtásra vonatkozó általános szabályok.

2. cikk

Hatály

(1) A (2), (3) és (4) bekezdésre is figyelemmel, e rendeletet a vasúttársaságok engedélyezéséről szóló, 1995. június 19-i 95/18/EK tanácsi irányelvvel⁽¹⁾ összhangban engedélyezett egy vagy több vasúttársaság által nyújtott belföldi és nemzetközi szolgáltatások igénybevételével tett nemzetközi utazásokra a Közösség egészében alkalmazni kell.

(2) E rendelet IV. fejezetét és 25. cikkét csak a nemzetközi szolgáltatások igénybevételével tett nemzetközi utazásokra kell alkalmazni.

(3) Az V. fejezetet a nemzetközi szolgáltatások igénybevételével tett belföldi utazásokra is alkalmazni kell.

(4) Legfeljebb 5 éves időtartamra a tagállamok – átlátható és megkülönböztetésmentes alapon – ideiglenes, meghosszabbítható mentességet biztosíthatnak e rendelet egyes részeire vonatkozóan olyan konkrét nemzetközi szolgáltatásokra és nemzetközi utazásokra, amelyek az alábbi okokból különleges helyzetben vannak:

- a) a nemzetközi szolgáltatás olyan szállítást biztosít, amely két vagy több tagállamban elhelyezkedő agglomeráció vagy régió közlekedési szükségleteit elégíti ki; vagy

⁽¹⁾ HL L 143., 1995.6.27., 70. A legutóbb a 2004/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 164., 2004.4.30., 44. o.) módosított irányelv.

- b) a nemzetközi szolgáltatás jelentős részét, beleértve legalább egy menetrend szerinti megállót a Közösség területén kívül működtetik; vagy

- c) a nemzetközi szolgáltatás ugyanazon tagállamban kezdődik és végződik, és – kereskedelmi megállókkal vagy anélkül – áthalad egy másik tagállamon, 100 km-nél rövidebb távolságon; vagy

- d) a nemzetközi szolgáltatás átlép egy tagállami határt, és a határhoz legközelebb eső állomáson ér véget.

A tagállamok értesítik a Bizottságot az ilyen mentességről. A Bizottság megállapítja, hogy a mentesség összhangban áll-e ezzel a cikkel.

3. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „vasúttársaság”: olyan, a 2001/14/EK irányelv⁽²⁾ 2. cikkében meghatározottak szerinti vasúttársaság és bármely egyéb állami vagy magánvállalkozás, amelynek tevékenysége utasok és/vagy áruk vasúti szállításának szolgáltatása, és amely vállalkozás biztosítja a vontatást; ez magában foglalja azon vállalkozásokat is, amelyek kizárólag vontatási szolgáltatást nyújtanak;
2. „fuvarozó”: az a szerződéses vasúttársaság, amellyel az utas szállítási szerződést kötött, vagy több egymást követő vasúttársaság, amelyek e szerződés értelmében felelősek lehetnek;
3. „helyettesítő fuvarozó”: olyan vasúttársaság, amely nem kötött szállítási szerződést az utassal, de amelyre a szerződést kötő vasúttársaság egészben vagy részben rábízta a vasúti szállítás teljesítését;
4. „infrastruktúra-működtető”: olyan szerv vagy vállalkozás, amely a 91/440/EGK irányelv⁽³⁾ 3. cikkében meghatározottak különösen a vasúti infrastruktúra vagy annak egy részének létrehozásáért és fenntartásáért felelős, beleértve akár az infrastruktúra ellenőrzési és biztonsági rendszereinek irányítását is; az infrastruktúra-működtető feladatait egy adott hálózatban vagy annak egy részében különböző szervezetek vagy vállalkozásoknak lehet átadni;
5. „az állomás üzemeltetője”: a vasútállomás vezetéséért felelős tagállami szervezeti egység, amely egyben az infrastruktúra-működtető is lehet;

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2001. február 26-i 2001/14/EK irányelve a vasúti infrastruktúrákapacitás elosztásáról, továbbá a vasúti infrastruktúra használati díjának felszámításáról és a biztonsági tanúsítványról (HL L 75., 2001.3.15., 29. o.). A legutóbb a 2004/49/EK irányelvvel módosított irányelv.

⁽³⁾ A Tanács 1991. július 29-i 91/440/EGK irányelve a közösségi vasutak fejlesztéséről (HL L 237., 1991.8.24., 25. o.). A legutóbb a 2004/51/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 164., 2004.4.30., 164. o.) módosított irányelv.

6. „utazásszervező”: a vasúttársaságtól eltérő szervező vagy közvetítő, a 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁾ 2. cikkének 2. és 3. pontja értelmében;
7. „menetjegy-értékesítő”: a vasúti szállítási szolgáltatások azon kiskereskedelmi forgalmazói, amelyek a vasúttársaság nevében vagy saját számlára szállítási szerződéseket kötnek és menetjegyeket árusítanak;
8. „szállítási szerződés”: ellenszolgáltatás fejében vagy térítésmentesen teljesítendő fuvarozásról szóló szerződés a vasúttársaság vagy a menetjegy-értékesítő és az utas között, amely egy vagy több szállítási szolgáltatásra vonatkozik.
9. „helyfoglalás”: utazásra jogosító, papír- vagy elektronikus formátumú okmány, az előzetesen megerősített, személyre szóló szállítási megállapodásnak megfelelően;
10. „átszállójegy”: egy vagy több vasúttársaság által működtetett, egymást követő vasúti szolgáltatásokra jogosító szállítási szerződést képviselő menetjegy vagy menetjegyek;
11. „nemzetközi utazás”: egyetlen szállítási szerződés alá tartozó, két tagállam közötti vasúti személyszállítás, amely során az utas az indulási állomás és a célállomás között legalább egy tagállam határát átlépi, és amely során – ugyanazon szerződés értelmében – az utas legalább egy nemzetközi járaton utazik; az utas – a szállítási szerződésben szereplő indulási állomástól és célállomástól függően – egy vagy több belföldi járaton is utazhat;
12. „belföldi utazás”: egyetlen szállítási szerződés alá tartozó vasúti személyszállítás, amely során az utas nem lépi át egyetlen tagállam határát sem;
13. „nemzetközi szolgáltatás”: olyan vasúti személyszállítási szolgáltatás, amely a Közösség területén kezdődik és végződik, és legalább egy tagállam határán áthalad;
14. „belföldi szolgáltatás”: olyan vasúti személyszállítási szolgáltatás, amely egyetlen tagállam határát sem lépi át;
15. „késés”: az utas közzétett menetrend szerinti érkezési idejeként megjelölt időpont és tényleges vagy várt érkezésének időpontja közötti különbség;
16. „a vasúti szállítás számítógépesített információs és foglalási rendszere (CIRSRT)”: a vasúttársaságok által nyújtott vasúti szolgáltatásokra vonatkozó információkat tartalmazó számítógépesített rendszer; a CIRSRT a személyszállítási szolgáltatásokra vonatkozóan az alábbi információkat tartalmazza:
- a) személyszállítási szolgáltatások menetrendje;
 - b) rendelkezésre álló üléshelyek a személyszállítási szolgáltatások tekintetében;
 - c) díjak és különleges feltételek;
 - d) a vonatok hozzáférhetősége csökkent mozgásképességű személyek számára;
- e) olyan eszközök, amelyek segítségével helyfoglalás vagy menetjegyek és átszállójegyek kiadása végezhető, amennyiben ezen eszközök egy része vagy mindegyike az előfizetők rendelkezésére áll;
17. „csökkent mozgásképességű személy”: bármely személy, akinek mozgásképessége a közlekedés során bármilyen fizikai (érzék- vagy mozgásszervi, állandó vagy időleges) fogyatékoság, értelmi fogyatékoság vagy sérülés, vagy más fogyatékosághoz vezető ok, illetve kor miatt korlátozott, és akinek helyzete kellő figyelmet igényel, és szükségessé teszi az összes utas rendelkezésére álló szolgáltatás hozzáigazítását az érintett személy egyéni igényeihez;
18. „általános fuvarozási feltételek”: a fuvarozóra vonatkozó feltételek az egyes tagállamokban hatályos általános feltételek vagy díjszabás formájában, amelyek a fuvarozási szerződés megkötésével annak szerves részévé válnak;
19. „jármű”: az utasok szállítása során szállított gépjármű vagy pótkocsi.

II. FEJEZET

SZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉS, TÁJÉKOZTATÁS ÉS MENETJEGYEK

4. cikk

A szállítási szerződés

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a szállítási szerződés megkötését és teljesítését, valamint az információk és menetjegyek nyújtását az I. mellékletben foglalt II. cím és III. cím rendelkezései szabályozzák.

5. cikk

Mentesség kizárása és korlátozások előírása

(1) Az utasokkal szemben e rendelet alapján teljesítendő kötelezettségeket nem lehet korlátozni vagy azok alól mentesíteni, különösen a szállítási szerződésben meghatározott eltérés vagy korlátozó záradék révén.

(2) A vasúttársaságok kínálhatnak az e rendelet által meghatározott feltételeknél kedvezőbb szerződési feltételeket az utas számára.

6. cikk

A nemzetközi szolgáltatások megszüntetésére vonatkozó információs szolgáltatási kötelezettség

A vasúttársaságok megfelelő módon még a végrehajtás előtt közlést tesznek a nemzetközi szolgáltatások megszüntetésére vonatkozó határozatukat.

⁽¹⁾ A Tanács 1990. június 13-i 90/314/EK irányelve a szervezett utazási formákról (HL L 158., 1990.6.23., 59. o.).

7. cikk

Utazási információ

(1) A 9. cikk sérelme nélkül, az egy vagy több vasúttársaság nevében szállítási szerződést ajánló vasúttársaságoknak és menetjegy-árusítóknak az utas számára – annak kérésére – legalább a II. melléklet I. részében meghatározott információt biztosítaniuk kell azon nemzetközi utazások vonatkozásában, amelyekre az érintett vasúttársaság szállítási szerződést ajánl. A saját számlájukra szállítási szerződést ajánló menetjegy-értékesítők, valamint az utazásszervezők közlik ezt az információt, amennyiben az rendelkezésükre áll.

(2) A vasúttársaságnak az utas számára a nemzetközi utazás során legalább a II. melléklet II. részében felsorolt információkat biztosítania kell.

(3) Az (1) és (2) bekezdésében meghatározott információt a legmegfelelőbb formában kell közölni.

8. cikk

Menetjegyek, átszállójegyek és helyfoglalások elérhetősége

(1) A vasúttársaságok és a menetjegy-értékesítők jegyeket, átszállójegyeket és helyfoglalásokat kínálnak, amennyiben ilyenek rendelkezésre állnak. A (2) bekezdés sérelme nélkül a vasúttársaságok az utasok számára a menetjegyeket legalább az alábbi értékesítési helyek egyikén keresztül forgalmazzák:

- jegypénztárak vagy árusító automaták;
- telefon/internet vagy bármely más széles körben elérhető információs technológia;
- vonat fedélzete.

(2) Az adott szolgáltatások esetében a vasúttársaságok lehetőséget biztosítanak a menetjegyek vonaton történő megvásárlására, kivéve, ha ezt a biztonságot, a csaláselleni politikát, a kötelező jegyelvételt vagy az ésszerű kereskedelmet érintő okok miatt korlátozzák vagy megtagadják.

9. cikk

Utazási információs és foglalási rendszerek

(1) Az e rendeletben említett információszolgáltatás és jegykiadás érdekében a vasúttársaságok és a menetjegy-értékesítők az e cikkben említett eljárások révén létrehozandó információs és foglalási rendszert (CIRSRT) használják.

(2) E rendelet alkalmazásában a 2001/16/EK irányelvben említett átjárhatósági műszaki előírásokat (ÁME) kell alkalmazni.

(3) A Bizottság az Európai Vasúti Ügynökség (ERA) által benyújtandó javaslat alapján ...-ig (*) elfogadja az utasokra vonatkozó telematikai alkalmazások átjárhatósági műszaki előírásait. E rendelettel összhangban az ÁME lehetővé teszi a II. melléklet szerinti információk biztosítását, valamint a menetjegyek kiállítását.

(*) E rendelet elfogadását követő 1 évvel.

(4) Az ÁME-ben meghatározott végrehajtási tervnek megfelelően a vasúttársaságok kiigazítják saját információs és foglalási rendszerüket (CIRSRT) az ÁME szerinti követelményekkel összhangban.

(5) A 95/46/EK irányelv rendelkezéseire is figyelemmel sem a vasúttársaságok, sem a menetjegy-értékesítők nem szolgáltatnak ki az egyedi foglalásokkal kapcsolatos személyes jellegű információt egyéb vasúttársaság és/vagy menetjegy-értékesítő részére.

III. FEJEZET

A VASÚTTÁRSASÁGOK UTASOKKAL ÉS A POGGYÁSZAIKKAL SZEMBENI FELELŐSSÉGE

10. cikk

Utasokkal és poggyászaikkal szembeni felelősség

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a vasúttársaságoknak az utasokkal és poggyászaikkal szembeni felelősségét az I. melléklet IV. címének I., III. és IV. fejezete, valamint VI. és VII. címe szabályozza.

11. cikk

Biztosítás

(1) A 95/18/EK irányelv 9. cikkében meghatározott kötelezettség – amennyiben az utasokkal szembeni felelősségre vonatkozik – úgy értelmezendő, hogy a vasúttársaságnak megfelelő biztosítással kell rendelkeznie, vagy ezzel egyenértékű intézkedéseket kell tennie annak érdekében, hogy eleget tegyen az e rendelet értelmében rá háruló felelősségnek.

(2) ...-ig (*) a Bizottság jelentést nyújt be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a vasúttársaságokra vonatkozó minimális biztosítási összeg meghatározásáról. Adott esetben a jelentést e témára vonatkozó megfelelő javaslatok, illetve ajánlások kísérik.

12. cikk

Előzetes kifizetések

(1) Amennyiben valamely utas életét veszti vagy megsérül, a vasúttársaság haladéktalanul – de legkésőbb tizenöt nappal a kártérítésre jogosult természetes személy személyazonosságának megállapítását követően – az elszünetett nehézségekkel arányban álló, az azonnali gazdasági szükségletek kielégítéséhez szükséges előzetes kifizetést hajt végre.

(2) Az (1) bekezdés sérelme nélkül, az előzetes kifizetés halál esetén nem lehet kevesebb, mint utasonként 21 000 EUR.

(3) Az előzetes kifizetés nem tekinthető a felelősség elismerésének, és az levonható bármely, e rendelet alapján ezt követően kifizetendő összegből, de az nem követelhető vissza, kivéve azokat az eseteket, amelyekben a kárt az utas hanyagsága vagy az utas hibája okozta, vagy ha az előzetes kifizetésben részesült személy nem a kártérítésre jogosult személy volt.

IV. FEJEZET

KÉSÉS, CSATLAKOZÁS-MULASZTÁS ÉS JÁRATKIMARADÁS

13. cikk

A késéssel, csatlakozás-mulasztással és járatkimaradással kapcsolatos felelősség

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a vasúttársaságnak a késéssel, csatlakozás-mulasztással és járatkimaradással kapcsolatos felelősségére az I. melléklet IV. címe II. fejezetének rendelkezései az irányadóak.

14. cikk

Visszatérítés és elterelés

Abban az esetben, ha a szállítási szerződés szerinti végleges célállomásra való megérkezéskor az ésszerű megfontolások alapján több mint 60 perces késés várható, az utas azonnal jogosult az alábbiak közötti választásra:

- a) a menetjegy teljes árának visszatérítése ugyanazon feltételek szerint, mint amelyek szerint a fizetés történt, az utazás meg nem tett részére vagy részeire, illetve ha a nemzetközi utazás az utas eredeti útiterve szempontjából már érdektelenné vált, a már megtett részére vagy részeire, adott esetben a kiindulási helyre történő lehető legkorábbi visszajuttatás biztosításával együtt. A visszafizetés ugyanazon feltételek szerint történik, mint a 15. cikkben említett kártérítés kifizetése; vagy
- b) az utazás folytatása vagy elterelése a végleges célállomásig hasonló szállítási feltételek mellett a lehető legkorábban; vagy
- c) az utazás folytatása vagy elterelése a végleges célállomásig hasonló szállítási feltételek mellett az utas által választott, későbbi időpontban.

15. cikk

A menetjegy árára vonatkozó kártérítés

(1) Az utas – az utazási jog elvesztése nélkül – a késések miatt kártérítést kérhet a vasúttársaságtól olyan késés esetén, amikor a menetjegy árát a 14. cikkel összhangban nem térítették vissza. A késések esetén fizetendő legalacsonyabb kártérítések a következők:

- a) a menetjegy árának 25 %-os visszafizetése 60–119 perces késés esetén;
- b) a menetjegy árának 50 %-os visszafizetése 120 perces vagy azt meghaladó késés esetén.

Amennyiben a szállítási szerződés menettérítési útra szól, az oda- vagy a visszaúton elszenvedett késésekért fizetendő kártérítést a menetjegy árának feléhez viszonyítva kell kiszámítani. Ugyanígy, a többszöri egymást követő utazást lehetővé tevő szállítási szerződés bármely egyéb formája szerinti utazás során elszenvedett késedelmes szolgáltatás esetén a kártérítést a teljes árhoz viszonyítva arányosan kell kiszámítani.

A késés időtartamának kiszámításakor nem kell figyelembe venni azokat a késéseket, amelyekről a vasúttársaság be tudja bizonyítani, hogy azok valamely tagállam területén kívül történtek.

(2) A menetjegy árára vonatkozó kártérítést a kártérítési igény benyújtását követő 14 napon belül kifizetik. A kártérítés kifizetése történhet utalvány és/vagy egyéb szolgáltatások formájában, amennyiben a feltételek rugalmasak (különösen az érvényességi idő és a célállomás tekintetében). Az utas kérésére a kártérítést pénz formájában kell kifizetni, amennyiben az utalványt vagy az egyéb szolgáltatást az utas nem tudja hasznosítani.

(3) A menetjegy árára vonatkozó kártérítést nem csökkenthetik pénzügyi tranzakciós költségek, például díjak, telefonköltség vagy postaköltség. A vasúttársaságok megállapíthatnak minimális összeghatárt, amely alatt nem fizetnek kártérítést. E határérték nem haladhatja meg a 4 EUR-t.

(4) Az utas nem jogosult kártérítésre, ha a késésről a jegyvásárlást megelőzően tájékoztatták, vagy ha az utazásnak másik szolgáltatással vagy eltereléssel történő folytatása következtében a késés a 60 percet nem haladja meg.

16. cikk

Segítségnyújtás

(1) Késéssel történő érkezés vagy indulás esetén a vasúttársaságnak vagy az állomás üzemeltetőjének folyamatosan tájékoztatnia kell az utasokat a kialakult helyzetről, valamint a várható indulási és érkezési időről, amint ez az információ rendelkezésre áll.

(2) Az (1) bekezdésben említett, 60 percnél hosszabb késés esetén az utasoknak térítésmentesen fel kell ajánlani továbbá az alábbiakat:

- a) a várakozási időhöz ésszerűen mérten ételek és frissítők, amennyiben azok a vonaton vagy az állomáson rendelkezésre állnak;
- b) szállodai vagy egyéb szálláshely, valamint a vasútállomás és a szálláshely közötti szállítás azokban az esetekben, amikor egy- vagy több éjszakás tartózkodás vagy többlet-tartózkodás válik szükségessé, amennyiben az időben és fizikailag lehetséges;
- c) amennyiben a vonat a pályán akadt el, szállítás a vonattól a vasútállomásra, a szolgáltatás alternatív kiindulási helyére vagy végső célállomására, amennyiben az időben és fizikailag lehetséges.

(3) Amennyiben a nemzetközi vasúti szolgáltatás a továbbiakban nem folytatható, a vasúttársaságok a lehető legrövidebb időn belül alternatív személyszállítási szolgáltatást szerveznek.

(4) A vasúttársaságok az utas kérésére a menetjegyen – az esettől függően – igazolják, hogy a vasúti járat késett, csatlakozás elmulasztásához vezetett vagy kimaradt.

(5) Az (1), (2) és (3) bekezdés alkalmazása során az üzemeltető vasúttársaság különös figyelmet fordít a csökkent mozgásképességű személyek és bármely, őket kísérő személy igényeire.

V. FEJEZET

CSÖKKENT MOZGÁSKÉPESSÉGŰ SZEMÉLYEK

17. cikk

Csökkent mozgásképességű személyeknek nyújtott tájékoztatás

(1) A vasúttársaság, a menetjegy-értékesítő illetve az utazásszervező kérésre tájékoztatást nyújt a vasúti szolgáltatások elérhetőségéről a csökkent mozgásképességű személyek számára, a járművekhez való hozzáférés feltételeiről, valamint a vonat felszereltségéről.

(2) A vasúttársaság a csökkent mozgásképességű személyek szállítása tekintetében megkülönböztetésmentes hozzáférési szabályokat állapít meg a jogszabály által meghatározott, vonatkozó biztonsági követelményeknek való megfelelés érdekében. A vasúttársaságok, a menetjegy-értékesítők illetve az utazásszervező kérésre haladéktalanul hozzáférhetővé teszik ezeket a szabályokat.

18. cikk

Közlekedéshez való jog

(1) A vasúttársaság, menetjegy-értékesítő illetve az utazásszervező a csökkent mozgásképesség okán nem tagadhatja meg a helyfoglalás elfogadását vagy a menetjegy kiadását. A csökkent mozgásképességű személyek számára többletköltségek nélkül kell helyfoglalást és menetjegyet kínálni.

(2) Az (1) bekezdés ellenére, a vasúttársaság, a menetjegy-értékesítő illetve az utazásszervező a 17. cikk (2) bekezdésében említett hozzáférési szabályokkal összhangban visszautasíthatja a helyfoglalás elfogadását vagy a menetjegy kiadását csökkent mozgásképességű személytől, illetve számára, vagy előírhatja, hogy az ilyen személyt egy másik személy kísérje.

(3) Amennyiben a vasúttársaság, a menetjegy-értékesítő, illetve az utazásszervező alkalmazza a (2) bekezdés szerinti elterést, a helyfoglalás vagy a jegykiadás visszautasítását, vagy a kíséret feltételének megállapítását követő öt munkanapon belül kérésre írásban tájékoztatja ennek okairól az érintett csökkent mozgásképességű személyt.

19. cikk

Segítségnyújtás a vasútállomásokon

(1) A csökkent mozgásképességű személynek személyzettel ellátott vasútállomásra való indulása, ott történő átszállása, illetve oda történő megérkezése során az állomás üzemeltetője térítésmentes segítségnyújtást biztosít oly módon, hogy a személy azon induló járatra fel, azon csatlakozó járatra át, illetve azon érkező járatról le tudjon szállni, amelyre a menetjegyet vette, a 17. cikk (2) bekezdése szerint megállapított hozzáférési szabályok sérelme nélkül. E cikk alkalmazásában a vasútállomás nem tekintendő „személyzettel ellátottnak”, ha a

biztonsági, menetjegy-árusítási és a bevételvédelmi feladatok ellátása mellett a szolgálatban lévő személyzetnek szükség-szerűen nincs lehetősége ilyen segítség nyújtására.

(2) A tagállamok rendelkezhetnek az (1) bekezdéstől való eltérésről olyan személyek esetében, akik a hatályos közösségi jogszabályok szerint létrejött közszolgáltatási szerződés tárgyát képező szolgáltatásokkal utaznak, feltéve, hogy az illetékes hatóság bevezetett azonos vagy magasabb hozzáférési szintű szállítási szolgáltatást biztosító alternatív eszközöket vagy szabályozást.

20. cikk

Segítségnyújtás a vonat fedélzetén

A 17. cikk (2) bekezdésében említett hozzáférési szabályok sérelme nélkül a vasúttársaság a csökkent mozgásképességű személy számára a vonat fedélzetén, a vonatra való felszállás, illetve az arról való leszállás során térítésmentesen nyújt segítséget.

E cikk alkalmazásában a vonat fedélzetén nyújtott segítség a csökkent mozgásképességű személy számára nyújtott azon segítség, amely lehetővé teszi számára, hogy a vonaton más utasokkal azonos szolgáltatásban részesülhessen abban az esetben, ha a csökkent mozgásképesség mértéke nem teszi lehetővé számára az e szolgáltatásokhoz való önálló és biztonságos hozzáférést.

21. cikk

A segítségnyújtás feltételei

A vasúttársaságok, az állomások üzemeltetői, a menetjegy-értékesítők és az utazásszervezők – az alábbi pontoknak megfelelően – együttműködnek annak érdekében, hogy a 19. és 20. cikkel összhangban a csökkent mozgásképességű személyek számára segítséget nyújtsanak:

- a segítségnyújtás feltétele, hogy az ilyen segítségnyújtás iránti igényről legalább 48 órával annak szükségessége előtt értesítik a vasúttársaságot, az állomás üzemeltetőjét, vagy azt a menetjegy-értékesítőt illetve utazásszervezőt, amelytől a menetjegyet megvásárolták. Amennyiben a menetjegy többszöri utazásra jogosít, egy értesítés elegendő, feltéve, hogy elegendő információ áll rendelkezésre a további utazások időpontjáról;
- a vasúttársaságok, az állomások üzemeltetői, a menetjegy-értékesítők illetve az utazásszervezők megtesznek valamennyi, az értesítések fogadásához szükséges intézkedést;
- amennyiben nem kerül sor az a) pontnak megfelelő értesítésre, a vasúttársaság és az állomás üzemeltetője minden ésszerű lépést megtesz annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a csökkent mozgásképességű személy számára az utazás lehetővé tétele érdekében;
- más szerveknek a vasútállomás területén kívül elhelyezkedő területekre vonatkozó hatáskörének sérelme nélkül, az állomás üzemeltetője a vasútállomáson belül és kívül kijelöli azokat a pontokat, ahol a csökkent mozgásképességű személyek a vasútállomásra való megérkezésüket bejelenthetik és adott esetben segítséget kérhetnek;

e) a segítségnyújtás feltétele, hogy az érintett személy a kijelölt ponton megjelenjen:

- a vasúttársaság által előzetesen megállapított időpontban, amely legfeljebb 90 perccel előzi meg a közzétett indulási időt, vagy
- előzetesen megállapított időpont hiányában legalább 30 perccel a közzétett indulási idő előtt.

22. cikk

Mozgást segítő eszközök vagy különleges felszerelések tekintetében nyújtott kártérítés

Nem alkalmazandó pénzügyi felső határ, amennyiben a vasúttársaság felelős a csökkent mozgásképességű személyek mozgást segítő eszközeinek vagy különleges felszereléseinek teljes vagy részleges elveszéséért vagy megsérüléséért.

VI. FEJEZET

BIZTONSÁG, PANASZOK ÉS A SZOLGÁLTATÁS MINŐSÉGE

23. cikk

Az utasok személyes biztonsága

A hatóságokkal egyetértésben a vasúttársaságok, az infrastruktúra-működtetők és az állomások üzemeltetői saját hatáskörükön belül megteszik a megfelelő intézkedéseket, és hozzáigazítják azokat a hatóságok által meghatározott biztonsági színthez, a vasútállomásokon és a vonatokon az utasok személyes biztonságának biztosítása, valamint a kockázatok kezelése érdekében. Együttműködnek és információt cserélnek a biztonság szintjét valószínűleg csökkentő cselekmények megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatról.

24. cikk

Panaszok

(1) A vasúttársaságok az e rendelet hatálya alá tartozó jogok és kötelezettségek vonatkozásában létrehozhatnak egy panaszkezelő mechanizmust. A vasúttársaság e panaszkezelő mechanizmust a menetjegy-értékesítővel együttműködve hozza létre. A vasúttársaság részletes elérhetőségi adatait és munkanyelvét (munkanyelveit) az utasok számára széles körben ismertté teszi.

(2) Az utasok bármely érintett vasúttársaságnál vagy menetjegy-értékesítőnél nyújthatnak be panaszt. A panasz címzettje 20 napon belül indoklással ellátott választ ad, vagy – indokolt esetben – tájékoztatja az utast arról, hogy a panasz benyújtásának időpontjából számított legfeljebb három hónapon belül mikor számíthat válaszra.

(3) A vasúttársaság a 25. cikkben említett éves jelentésben közzéteszi az utasoktól beérkezett panaszok számát és típusát,

a feldolgozott panaszokat, a válaszadási időt és a helyzet javítására tett esetleges intézkedéseket.

25. cikk

A szolgáltatás minőségi előírásai

(1) A vasúttársaságok a nemzetközi szolgáltatásokra vonatkozóan megállapítják a szolgáltatás minőségi előírásait, valamint a szolgáltatás minőségének fenntartása érdekében létrehozhatnak egy minőségbiztosítási rendszert. A szolgáltatás minőségi előírásai legalább a III. mellékletben felsoroltakra kiterjednek.

(2) A vasúttársaságok saját teljesítményüket a szolgáltatás minőségi előírásai alapján ellenőrzik. A vasúttársaságok évente jelentést tesznek közzé a szolgáltatás minőségi előírásainak teljesítéséről az éves jelentéssel együtt. Ezeket az eredményeket a vasúttársaságok internet oldalain is közzéteszik.

VII. FEJEZET

VÉGREHAJTÁS

26. cikk

Végrehajtás

(1) Valamennyi tagállam kijelöli az e rendelet végrehajtásáért felelős szervet vagy szerveket. Valamennyi szerv meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják az utasok jogainak tiszteletben tartását.

Valamennyi szerv szervezetileg, a finanszírozásra vonatkozó döntések, a jogi struktúra és a döntéshozatal tekintetében független bármely infrastruktúra-működtetőtől, díjszabási szervtől, elosztási szervtől vagy vasúttársaságtól.

A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot az ezen bekezdésnek megfelelően kijelölt szervről vagy szervekről, valamint annak vagy azoknak hatásköréről.

(2) Minden utas panaszt nyújthat be e rendelet állítólagos megsértéséről az (1) bekezdés szerint kijelölt megfelelő szervnek vagy valamely tagállam által kijelölt bármely más megfelelő szervnek.

27. cikk

A végrehajtási szervek együttműködése

A 26. cikkben említett végrehajtási szervek információt cserélnek munkájukról, valamint döntéshozatali elveikről és gyakorlatukról a döntéshozatali elvek közösségi szintű összehangolása céljából. A Bizottság segíti őket e feladatuk során.

VIII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

28. cikk

Szankciók

A tagállamok meghatározzák az ezen rendelet rendelkezéseinek megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és megteszik a végrehajtásuk biztosításához szükséges valamennyi intézkedést. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok ...-ig (*) értesítik a Bizottságot e rendelkezésekről, és késedelem nélkül tájékoztatják az ezeket érintő bármely későbbi módosításról.

29. cikk

Mellékletek

A mellékletek – az I. melléklet kivételével – a 31. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően módosulnak.

30. cikk

Módosító rendelkezések

(1) A 2., 9. és 11. cikk végrehajtásához szükséges intézkedéseket a 31. cikk (2) bekezdésében említett eljárással összhangban fogadják el.

(2) Az e rendeletben említett pénzügyi összegek – az I. mellékletben foglaltak kivételével – az infláció figyelembevételével a 31. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően módosulnak.

31. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot a 91/440/EGK tanácsi irányelv 11a. cikke alapján létrehozott bizottság segíti.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozás esetén az 1999/468/EK határozat 5. és 7. cikkét kell alkalmazni, tekintettel annak 8. cikke rendelkezéseire.

Az 1999/468/EK határozat 5. cikkének (6) bekezdésében megállapított határidő három hónap.

(3) A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

32. cikk

Jelentés

A Bizottság ...-ig (**) jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a rendelet végrehajtásáról és eredményeiről, különös tekintettel a szolgáltatások minőségének színvonalára.

A jelentés az e rendelet, valamint a 91/440/EGK irányelv 10b. cikke alapján szolgáltatott információon alapul. A jelentéshez adott esetben csatolni kell a megfelelő javaslatokat.

33. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet 18 hónappal az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő kihirdetését követően lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről

az elnök

...

a Tanács részéről

az elnök

...

(*) E rendelet hatálybalépését követően 6 hónappal.

(**) E rendelet hatálybalépését követő 3 évvel.

I. MELLÉKLET

KIVONAT AZ 1980. ÉVI MÁJUS HÓ 9. NAPJÁN KELT ÉS AZ 1999. JÚNIUS 3-I JEGYZŐKÖNYVVEL (1999-ES JEGYZŐKÖNYV) MÓDOSÍTOTT, A NEMZETKÖZI VASÚTI FUVAROZÁSRÓL SZÓLÓ EGYEZMÉNY (COTIF) A NEMZETKÖZI VASÚTI SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉSRE VONATKOZÓ EGYSÉGES SZABÁLYOK (CIV) CÍMŰ

A. függelékéből

II. CÍM

A SZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSE ÉS TELJESÍTÉSE

6. cikk

Szállítási szerződés

1. A szállítási szerződéssel a fuvarozó arra vállal kötelezettséget, hogy az utast, valamint – adott esetben – útipoggyászt és járművét a célállomásra szállítja, és a célállomáson az útipoggyászt és a járműveket átadja.
2. A szállítási szerződést az utasnak átadott egy vagy több menetjegy tanúsítja. Ugyanakkor, a 9. cikkre figyelemmel, a menetjegy hiánya, szabálytalansága vagy elveszése nem érinti a szerződés létét és érvényességét, és arra továbbra is a jelen Egységes Szabályok vonatkoznak.
3. A menetjegy vélelmet állít fel a szállítási szerződés megkötésére és tartalmára vonatkozóan, amellyel szemben azonban ellenbizonyításnak van helye.

7. cikk

Menetjegy

1. Az általános szállítási feltételek meghatározzák a menetjegy alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és betűtípust, amelyet a menetjegy kinyomtatásánál és kiállításánál használni kell.
2. A menetjegyen legalább a következőknek szerepelnie kell:
 - a) a fuvarozó vagy a fuvarozók;
 - b) az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen Egységes Szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
 - c) minden egyéb adat, amely szükséges a szállítási szerződés megkötésének és tartalmának bizonyításához, továbbá lehetővé teszi az utas számára, hogy e szerződésből származó jogait érvényesíthesse.
3. Az utasnak a menetjegy átvételkor meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításai szerint állították-e ki.
4. A menetjegy átruházható, ha azt nem az utas nevére állították ki, és ha az utazást még nem kezdték meg.
5. A menetjegy kiállítható olvasható írásjelekké alakítható elektronikus adathordozó formájában is. Az adatrögzítés és az adatkezelés során alkalmazott eljárásoknak funkcionális szempontból egyenértékűnek kell lenniük, különösen a menetjegyen feltüntetett adatok bizonyító erejét illetően.

8. cikk

A menetdíj megfizetése és visszatérítése

1. A fuvarozó és az utas eltérő megállapodása hiányában a menetdíjat előre kell megfizetni.
2. Az általános szállítási feltételek határozzák meg, hogy a menetdíjat milyen feltételek mellett kell visszatéríteni.

9. cikk

Utazási jogosultság. Az utazásból való kizárás.

1. Az utasnak az utazás megkezdésétől fogva érvényes menetjeggyel kell rendelkeznie, amelyet a jegyvizsgálat során köteles bemutatni. Az általános szállítási feltételek előírhatják, hogy
 - a) az az utas, aki nem tud érvényes menetjegyet felmutatni, a menetdíjon felül pótdíjat köteles fizetni;
 - b) az az utas, aki a menetdíj vagy a pótdíj azonnali megfizetését megtagadja, az utazásból kizárható;
 - c) a pótdíj milyen feltételek mellett térítendő vissza.
2. Az általános szállítási feltételek előírhatják, hogy az utazásból ki vannak zárva, vagy útközben kizárhatók azok az utasok, akik:
 - a) veszélyt jelentenek a szállítás biztonságára és a megfelelő üzemeltetésre vagy a többi utas biztonságára;
 - b) megengedhetetlen módon zavarják a többi utast;továbbá, hogy ezek a személyek nem jogosultak a menetdíj és az útipoggyász fuvardíjának a visszatérítésére.

10. cikk

Közigazgatási előírások teljesítése

Az utas köteles a vám- és egyéb hatóságok által megkövetelt előírásokat teljesíteni.

11. cikk

Vonatkimaradás és késés. Csatlakozás-mulasztás

A fuvarozó szükség esetén köteles a csatlakozás-mulasztást, illetőleg a vonatkimaradást a menetjeggyen igazolni.

III. CÍM

KÉZIPOGGYÁSZ, ÁLLATOK, ÚTIPOGGYÁSZ ÉS JÁRMŰVEK SZÁLLÍTÁSA

I. FEJEZET

Közös rendelkezések

12. cikk

Tárgyak és állatok

1. Az utas könnyen hordozható tárgyakat (kézipoggyászt), valamint élő állatot az általános szállítási feltételeknek megfelelően vihet magával. Az utas az általános szállítási feltételekben szereplő külön rendelkezéseknek megfelelően vihet magával nehezen hordozható tárgyakat. Nem szállíthatók kézi poggyászként az olyan tárgyak és állatok, amelyek a többi utast zavarhatják vagy kárt okozhatnak.
2. Az utas az általános szállítási feltételeknek megfelelően adhat fel útipoggyászként tárgyakat és állatokat.
3. A fuvarozó engedélyezheti a személyszállítás alkalmával járművek szállítását is, az általános szállítási feltételekben meghatározott különleges rendelkezések betartásával.
4. A veszélyes áruk kézipoggyászként, útipoggyászként, illetve a jelen cím szerint vasúton szállított járművekben vagy járműveken való szállításának meg kell felelnie a Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti Fuvarozásáról szóló Szabályzatnak (RID).

13. cikk

Vizsgálat

1. A fuvarozó a vonatkozó előírások megszegésének alapos gyanúja esetében jogosult megvizsgálni, hogy a szállított tárgyak – a kézipoggyász, az útipoggyász, a jármű (ideértve annak rakományát), és állatok megfelelnek-e az előírásoknak, ha ezt annak a tagállamnak a jogszabályai és előírásai, ahol a vizsgálatot végeznék, nem tiltják. Az utast meg kell hívni a vizsgálatához. Ha nem jelenik meg vagy nem érhető el, a vizsgálatot két független tanú jelenlétében kell végezni.

- Ha az előírások megsértését állapítják meg, a fuvarozó követelheti, hogy a vizsgálat költségeit az utas térítse meg.

14. cikk

Közigazgatási előírások teljesítése

Az utas köteles az utazása során általa szállított tárgyak – kézipoggyász, útipoggyász, járművek (ideértve azok rakományát) – és állatok tekintetében a vám- és más közigazgatási hatóságok által megkövetelt előírásokat teljesíteni. Az utas köteles az említett tárgyak vizsgálatánál jelen lenni, kivéve ha az egyes tagállamok jogszabályai és előírásai másként rendelkeznek.

II. FEJEZET

Kézipoggyász és állatok

15. cikk

Felügyelet

A vasúti személykocsiba bevitt kézipoggyász és állatok felügyelete az utas felelőssége.

III. FEJEZET

Útipoggyász

16. cikk

Útipoggyász feladás

- Az útipoggyász továbbításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségeket az utas részére kiállított poggyászvevény tanúsítja.
- A poggyászvevény hiánya, rendellenessége vagy elveszése nem érinti az útipoggyász továbbítására vonatkozó megállapodások létét és érvényességét – figyelemmel a 22. cikkben foglaltakra is; az útipoggyász továbbítására ilyen esetben is a jelen Egységes Szabályok vonatkoznak.
- Ellenkező bizonyításig a poggyászvevény tanúsítja az útipoggyász feladását és a szállítás feltételeit.
- Ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az útipoggyász láthatólag jó állapotban volt, amikor a fuvarozó átvette, és hogy az útipoggyász darabjainak a száma és tömege megfelelt a poggyászvevényen feltüntetetteknek.

17. cikk

Poggyászvevény

- Az általános szállítási feltételek határozzák meg a poggyászvevény alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és írásmódot, amelyet a poggyászvevény kinyomtatásánál és kitöltésénél használni kell. A 7. cikk 5. pontját megfelelően alkalmazni kell.
- A poggyászvevénynek legalább a következőket kell tartalmaznia:
 - a fuvarozó, vagy fuvarozók;
 - az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen Egységes Szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
 - minden egyéb utalás, amely szükséges az útipoggyász továbbításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségek bizonyítására, továbbá lehetővé teszi az utas számára, hogy a szállítási szerződésből eredő jogait érvényesíteni tudja.
- Az utasnak a poggyászvevény átvételekor meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításai szerint állították ki.

18. cikk

Feladás és szállítás

- Amennyiben az általános szállítási feltételek nem állapítanak meg kivételt, útipoggyászt csak a legalább az útipoggyász rendeltetési állomásáig érvényes menetjegy felmutatása mellett lehet feladni. Egyebekben a feladás a feladási hely szerint érvényes előírásoknak megfelelően történik.

2. Ha az általános szállítási feltételek megengedik az útipoggyásznak menetjegy felmutatása nélkül történő felvételét, a jelen Egységes Szabályoknak azok a rendelkezései, amelyek az utas útipoggyászára vonatkozó jogokat és kötelezettségeket tartalmazzák, megfelelően irányadók az útipoggyász feladójára is.

3. A fuvarozó az útipoggyászt az utas által igénybe vett vonattól, szállítási módtól és útvonaltól eltérően is szállíthatja.

19. cikk

Az útipoggyász viteldíj megfizetése

A fuvarozó és az utas eltérő megállapodása hiányában a menetdíjat a feladáskor kell megfizetni.

20. cikk

Az útipoggyász megjelölése

Az utas köteles minden egyes útipoggyászdarabon jól látható helyen, megfelelően tartós és olvasható módon megjelölni:

- a) nevét és lakcímét;
- b) az útipoggyász rendeltetés állomását.

21. cikk

Az útipoggyász feletti rendelkezés joga

1. Ha a körülmények lehetővé teszik, továbbá a vám- és más közigazgatási hatóságok nem követelik meg az ellenkezőjét, az utas kérheti útipoggyásza visszaszolgáltatását a feladási állomáson, a poggyászvevény átadása, továbbá – amennyiben ezt az általános szállítási feltételek előírják – a menetjegy bemutatása ellenében.

2. Az általános szállítási feltételek más rendelkezéseket is tartalmazhatnak az útipoggyász feletti rendelkezési jogra vonatkozóan, különösen a célállomás módosítására és ennek esetleges pénzügyi következményeire, amit az utasnak kell viselnie.

22. cikk

Kiszolgáltatás

1. Az útipoggyászt a poggyászvevény átadása és a küldeményt esetleg terhelő költségek megfizetése ellenében kell kiszolgáltatni.

A fuvarozó jogosult, de nem köteles vizsgálni, hogy a poggyászvevény birtokosa jogosult-e az útipoggyász átvételére.

2. Az útipoggyásznak a poggyászvevény birtokosa részére történő kiszolgáltatásával egyenértékű, ha a célállomás helyén érvényes előírásoknak megfelelően:

- a) az útipoggyászt a vámhatóságnak a fuvarozó felügyelete alatt nem álló helyiségében vagy raktárában adják át;
- b) élőállatot harmadik személynek adnak át.

3. A poggyászvevény birtokosa a rendeltetési állomáson követelheti az útipoggyász kiszolgáltatását, mihamint a szerződés szerinti idő és az esetleges vám- és más közigazgatási hatósági eljárásokhoz szükséges idő eltelt.

4. Ha a poggyászvevényt nem adják át, a fuvarozó csak annak a személynek köteles az útipoggyászt kiszolgáltatni, aki jogosultságát bizonyítja; a bizonyíték elégtelensége esetén a fuvarozó biztosítékot követelhet.

5. Az útipoggyászt azon a rendeltetési állomáson kell kiszolgáltatni, amelyre feladták.

6. A poggyászvevény birtokosa, akinek az útipoggyászt nem szolgáltatták ki, követelheti, hogy a poggyászvevényen igazolják azt a napot és órát, amikor ő az útipoggyász kiszolgáltatását a 3. pontjának megfelelően követelte.

7. A jogosult megtagadhatja az útipoggyász átvételét, ha a fuvarozó nem tesz eleget annak a kérésének, hogy az útipoggyászt ellenőrizték abból a célból, hogy a hivatkozott kárt megállapítsák.

8. Egyebekben az útipoggyász kiszolgáltatása a célállomás helyén érvényes előírásoknak megfelelően történik.

IV. FEJEZET

Járművek

23. cikk

A szállítás feltételei

Az általános szállítási feltételekben előírt, a járművek szállításra vonatkozó külön rendelkezések határozzák meg különösen a szállítás elfogadására, a felvételre, a berakodásra, a kirakodásra és a kiszolgáltatásra vonatkozó feltételeket, valamint az utas kötelezettségeit.

24. cikk

Fuvarokmány

1. A járműszállításra vonatkozó szerződéses kötelezettségeket az utasnak átadandó fuvarokmány tanúsítja. A fuvarokmány az utas menetjegyének a részét is képezheti.
2. Az általános szállítási feltételekben előírt, a járművek szállítására vonatkozó külön rendelkezések határozzák meg a fuvarokmány alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és írásmódot, amelyet a fuvarokmány kinyomtatásánál és kitöltésénél használni kell. A 7. cikk 5 pontját megfelelően kell alkalmazni.
3. A fuvarokmányon szerepelnie kell legalább a következőknek:
 - a) a fuvarozó vagy fuvarozók;
 - b) az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen Egységes Szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
 - c) minden egyéb adat, amely szükséges a járművek szállításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségek bizonyítására, továbbá amely lehetővé teszi az utas számára, hogy a szállítási szerződésből eredő jogait érvényesíteni tudja.
4. Az utasnak a fuvarokmány átvétele alkalmával meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításainak megfelelően töltötték ki.

25. cikk

Alkalmazandó jog

E fejezet rendelkezéseire figyelemmel a III. fejezet útipoggyász-szállításra vonatkozó rendelkezései a járművekre is alkalmazandók.

IV. CÍM

A FUVARÓZÓ FELELŐSSÉGE

I. FEJEZET

Felelősség az utasok halála és sérülése esetén

26. cikk

A felelősség alapja

1. A fuvarozó felelős azért a kárért, amely abból ered, hogy az utas a járművön való tartózkodása közben vagy a be-, illetve kiszállása alkalmával történt vasúti baleset következtében meghal, megsérül, vagy egyébként testi vagy szellemi épségében károsodást szenved, függetlenül attól, hogy melyik vasúti infrastruktúrát használja.
2. A fuvarozó mentesül a felelősség alól:
 - a) ha a balesetet a vasúti üzemmel össze nem függő körülmények okozták, és a fuvarozó az eset körülményei által megkívánt gondosság ellenére sem kerülhette el azt, és nem háríthatta el annak következményeit;
 - b) olyan mértékben, amilyen mértékben a baleset az utas hibájának a következménye;
 - c) ha a baleset egy harmadik személy magatartására vezethető vissza, és a fuvarozó ezt a magatartást az eset körülményei által megkövetelt gondosság ellenére sem kerülhette el, és annak következményeit nem háríthatta el. Az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más vállalkozó nem tekinthető harmadik személynek; ez azonban a viszontkereseti jogot nem érinti.

3. Ha a baleset egy harmadik személy magatartására vezethető vissza, de – ennek ellenére – a 2. pont c) alpontja szerint a fuvarozó a felelősség alól nem mentesül teljesen, akkor a fuvarozó a jelen Egységes Szabályok korlátai között teljes mértékben felelős, de a harmadik személlyel szemben esetleg fennálló viszontkereseti joga fennmarad.

4. A jelen Egységes Szabályok nem érintik a fuvarozónak az 1.pontban nem említett esetekben fennálló esetleges felelősségét.

5. Ha a szállítási szerződés tárgyát képező szállítást különböző fuvarozók végzik, az utas halála és sérülése esetén az a fuvarozó felelős, akinek a szállítási szerződés szerint azt a szállítási szolgáltatást kellett végeznie, amelynek során a baleset történt. Ha ezt a szolgáltatást nem a fuvarozó, hanem egy fuvarozás-teljesítési segéd teljesítette, jelen Egységes Szabályok értelmében a két fuvarozó egyetemlegesen felelős.

27. cikk

Kártérítés az utas halála esetén

1. Az utas halála esetén a kártérítés magába foglalja:

- a) az utas halála folytán keletkezett valamennyi szükséges költséget, különösen a holttest szállításával és a temetéssel kapcsolatos költségeket;
- b) ha a halál nem azonnal következett be, a 28. cikkben megállapított kártérítést.

2. Ha az utas halála folytán azok a személyek, akiknek eltartására az utas a törvény szerint kötelezett volt vagy lehetett volna, kártérítésre jogosultak az elveszített tartást illetően. Olyan személyek kártérítési igényeire nézve, akiknek az utas törvényes kötelezettség nélkül nyújtott tartást, a nemzeti jog irányadó.

28. cikk

Kártérítés az utas sérülése esetén

Az utas sérülése, továbbá testi vagy szellemi épségének egyéb károsodása esetében a kártérítés magába foglalja:

- a) a szükséges költségeket, különösen a gyógyítási és a közlekedési költségeket;
- b) azt a vagyoni hátrányt, amelyet az utas teljes vagy részleges munkaképtelensége, vagy szükségleteinek a megnövekedése következtében elszenved.

29. cikk

Egyéb testi sérülések megtérítése

A nemzeti jog irányadó arra nézve, hogy a fuvarozó köteles-e és milyen mértékben a 27. és 28. cikkeken meghatározottakon kívül más testi sérülésekért is kártérítést nyújtani.

30. cikk

A kártérítés formája és mértéke az utas halála és sérülése esetén

1. A 27. cikk 2. pontjában és a 28. cikk b) pontjában megállapított kártérítést összegszegű kifizetés formájában kell teljesíteni. Ha azonban a nemzeti jog szerint járadék megállapítása lehetséges, a kártérítést ilyen formában kell teljesíteni, ha a megsérült utas, illetve a 27. cikk 2. pontja szerinti jogosultak ezt kívánják.

2. Az 1. pontja szerint teljesítendő kártérítés mértékét a nemzeti jog szerint kell megállapítani. A jelen Egységes Szabályok alkalmazásában azonban akkor is utasonként 175 000 elszámolási egység felső határú összegszegű kifizetés, illetve ennek az összegnek megfelelő évjáradék jár, ha a nemzeti jog által megállapított felső összeghatár ennél alacsonyabb.

31. cikk

Egyéb szállítási módok

1. A 2. pontnak megfelelően azok a rendelkezések, amelyek a fuvarozónak az utas haláláért vagy sérüléséért való felelősségére vonatkoznak, nem alkalmazhatók azokra a károokra, amelyek a szállítási szerződés szerint nem vasúti szállítás során keletkeztek.

2. Ha azonban a vasúti járműveket komphajón továbbítják, a fuvarozónak az utas haláláért és sérüléséért való felelősségére vonatkozó rendelkezések alkalmazandók a 26. cikk 1. pontjában és a 33. cikk 1. pontjában említett olyan károokra, amelyeket az utas a vasúti üzemmel kapcsolatos baleset folytán az említett járműveken való tartózkodása alatt, beszállás vagy az onnan történő kiszállás során szenved el.
3. Ha a vasút rendkívüli körülmények folytán üzemét ideiglenesen felfüggeszti, és az utasokat más módon szállítják, a fuvarozó a jelen Egységes Szabályok szerint felelős.

II. FEJEZET

A menetrend be nem tartására vonatkozó felelősség

32. cikk

Felelősség vonatkimaradás, késés vagy csatlakozás-mulasztás esetén

1. A fuvarozó felelős az utassal szemben azért a kárért, amely abból ered, hogy a vonatkimaradás, a késés vagy a csatlakozás-mulasztás miatt az utas nem tudja utazását ugyanazon a napon folytatni, vagy az adott körülmények között az utazás folytatása ugyanazon a napon ésszerűen nem várható el. A kártérítés kiterjed az ésszerű szállásköltségekre és az utast váró személyek értesítésének az ésszerűen felmerült költségeire.
2. A fuvarozó mentesül fenti kötelezettsége alól, ha a vonatkimaradás, a késés vagy a csatlakozás-mulasztás az alábbi okok valamelyike miatt következett be:
 - a) a vasúti üzemmel össze nem függő körülmények, amelyeket a fuvarozó az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelyek következményeit nem háríthatta el;
 - b) az utas hibája;
 - c) egy harmadik személy magatartása, amelyet a fuvarozó az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem háríthatta el. Az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más vállalkozó nem tekinthető harmadik személynek, ez azonban a viszontkereseti jogot nem érinti.
3. A nemzeti jog irányadó arra nézve, hogy a fuvarozó köteles-e és milyen mértékben az 1. pontjában meghatározottakon kívüli károkért kártérítést nyújtani. Ez a rendelkezés nem sértheti a 44. cikkben foglaltakat.

III. FEJEZET

Felelősség a kézipoggyásért, az állatokért, az útipoggyásért és a járművekért

1. RÉSZ

Kézipoggyász és állat

33. cikk

Felelősség

1. Az utas halála vagy sérülése estében a fuvarozó felelőssége kiterjed az utas tárgyainak vagy kézipoggyásának a teljes vagy részleges elveszéséből vagy sérüléséből származó károokra is. Ez érvényes azokra az állatokra is, amelyeket az utas magával vitt. A 26. cikket megfelelően kell alkalmazni.
2. A fuvarozó egyebekben csak akkor felelős azoknak a tárgyaknak, kézipoggyásznak vagy állatoknak a teljes vagy részleges elveszéséért vagy sérüléséért, amelyek felügyelete a 15. cikk értelmében az utas kötelessége, ha a kárt a fuvarozó hibája okozta. Ebben az esetben a IV. cím egyéb cikkeit – az 51. cikk kivételével –, továbbá a VI. címet nem lehet alkalmazni.

34. cikk

A kártérítés felső határa tárgyak elveszése vagy sérülése esetén

Ha a fuvarozó a 33. cikk 1. pontja értelmében felelős, a kárt utasonként legfeljebb 1 400 elszámolási egység összegben köteles megtéríteni.

35. cikk

A felelősség kizárása

A fuvarozó nem felel az utas olyan káráért, ami abból ered, hogy az utas a vám- vagy más közigazgatási hatóságok által megkövetelt alakításokat nem tartotta be.

2. RÉSZ

Útipoggyász

36. cikk

A felelősség alapja

1. A fuvarozó felelős az útipoggyásznak a fuvarozó általi átvételétől a kiszolgáltatásig történt teljes vagy részleges elveszéséből vagy sérüléséből, továbbá a késedelmes kiszolgáltatásából eredő kárért.
2. A fuvarozó mentesül e felelősség alól, ha az elveszést, a sérülést vagy a késedelmes kiszolgáltatást az utas hibája, az utasnak a fuvarozó vétkességére vissza nem vezethető intézkedése, az útipoggyász belső tulajdonsága vagy olyan körülmény okozta, amelyet a fuvarozó nem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem hátríthatta el.
3. A fuvarozó mentesül e felelősség alól, ha a kár a következő körülmények egyikével vagy ezek közül többel együtt járó különleges kockázatból ered:
 - a) a csomagolás hiánya vagy hiányossága;
 - b) az útipoggyász különleges tulajdonságai;
 - c) a szállításból kizárt tárgyak útipoggyásként való feladása.

37. cikk

Bizonyítási teher

1. A fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy az elveszés, a sérülés vagy a kiszolgáltatás késedelme a 36. cikk 2. pontjában felsorolt valamely ok következtében történt.
2. Ha a fuvarozó azt állítja, hogy az útipoggyász elveszése vagy sérülése – figyelembe véve az adott eset körülményeit – a 36. cikk 3. pontjában felsorolt különleges kockázatok egyikéből vagy ezek közül többől keletkezett, azt kell vélelmezni, hogy úgy történt. A jogosult azonban bizonyíthatja, hogy a kár részben vagy egészben nem ezeknek a kockázatoknak a következménye.

38. cikk

Részfuvarozók

Ha a szállítást a szállítási szerződés alapján több részfuvarozó végzi, minden részfuvarozó – azzal, hogy átveszi poggyászvevényrel az útipoggyászt, illetve a fuvarokmánnyal a járműveket – a szállítási szerződés tekintetében szerződő félle válik az útipoggyász továbbítását, illetve a járművek szállítását illetően, a poggyászvevény, illetve a fuvarokmány előírásainak megfelelően, és terhelik az ebből eredő kötelezettségek. Ilyen esetben minden fuvarozó a kiszolgáltatásig felelős a szállításért a teljes útvonalon.

39. cikk

Fuvarozás-teljesítési segéd

1. A fuvarozó akkor is felelős a fuvarozás egészéért, ha a fuvarozás teljesítését részben vagy egészében fuvarozás-teljesítési segédre bízta, akár jogosult erre a szállítási szerződés alapján, akár nem.
2. Jelen Egységes Szabályok rendelkezései, amelyek a fuvarozó felelősségét rögzítik, alkalmazandók a fuvarozás-teljesítési segédre is, az általa végzett fuvarozás vonatkozásában. A 48. és az 52. cikket kell alkalmazni, ha keresetet adnak be olyan alkalmazottak vagy más személyek ellen, akiknek a szolgáltatásait a szállítás teljesítése érdekében igénybe vette.

3. Minden olyan külön megállapodás, amellyel a fuvarozó a jelen Egységes Szabályokban nem szereplő kötelezettséget vállal, vagy amellyel lemond olyan jogokról, amelyekkel a jelen Egységes Szabályok értelmében rendelkezne, hatálytalan a fuvarozás-teljesítési segéd vonatkozásában, kivéve, ha a fuvarozás-teljesítési segéd azt kifejezetten írásban elfogadta. A fuvarozót azonban terhelik azok a kötelezettségek, illetve joglemondás, amelyet a külön megállapodásban vállalt, függetlenül attól, hogy a fuvarozás-teljesítési segéd azt elfogadta vagy nem.
4. Amennyiben és amilyen mértékben mind a fuvarozó, mind a fuvarozás-teljesítési segéd felelős, felelősségük egyetemleges.
5. A fuvarozó, a fuvarozás-teljesítési segéd, valamint ezek alkalmazottai és a szállítás teljesítéséhez általuk igénybe vett más személyek által fizetendő kártérítés együttes összege nem haladhatja meg a jelen Egységes Szabályokban megállapított határokat.
6. Jelen cikk nem érinti azt a viszontkereseti jogot, amely a fuvarozó és fuvarozás-teljesítési segéd között fennállhat.

40. cikk

Az útipoggyász elveszésének vételeme

1. A jogosult – további bizonyítás nélkül- elveszettnek tekintheti az útipoggyászt, ha azt a fuvarozó a 22. cikk 3. pontjának megfelelően tett kiszolgáltatási kérelmet követő tizennégy napon belül nem szolgáltatotta ki, vagy nem bocsátotta rendelkezésére.
2. Ha az elveszettnek tekintett útipoggyász a kiszolgáltatási kérelem benyújtását követő egy éven belül előkerül, a fuvarozó köteles a jogosultat erről értesíteni, ha címe ismert vagy megállapítható.
3. A 2. pontban említett értesítés kézhezvételétől számított harminc napon belül a jogosult követelheti az útipoggyász kiszolgáltatását. Ilyen esetben meg kell fizetnie az útipoggyász szállításának költségeit a feladási állomástól a kiszolgáltatás helyéig, továbbá vissza kell fizetnie a már felvett kártérítést, levonva belőle adott esetben az abban foglalt költségeket. Mindazonáltal a kiszolgáltatás késedelmével kapcsolatos kártérítésre való, a 43. cikk szerinti jogosultságát érvényesítheti.
4. Ha a megtalált útipoggyászt a 3. pontban megadott határidőn belül nem követelik, vagy a kiszolgáltatási kérelem után több mint egy évvel kerül elő, a fuvarozó annak a helynek a jogszabályai és előírásai szerint rendelkezik a poggyással, ahol az található.

41. cikk

Kártérítés az útipoggyász elveszéséért

1. Az útipoggyász teljes vagy részleges elveszése esetében a fuvarozó – minden további kártérítési kötelezettség nélkül – köteles megfizetni:
 - a) ha a kár összegét bizonyították, az ennek megfelelő összegű kártérítést, amely azonban nem lehet több, mint a hiányzó bruttó tömeg minden kilogrammja után számított 80 elszámolási egység vagy 1 200 elszámolási egység az útipoggyász minden egyes darabjáért;
 - b) ha a kár összegét nem állapították meg, a hiányzó bruttó tömeg minden kilogrammja után 20 elszámolási egység vagy az útipoggyász minden egyes darabjáért 300 elszámolási egység összegű kárátalányt.A kártérítés módját – hiányzó kilogrammonként, vagy útipoggyász-darabonként – az általános szállítási feltételek állapítják meg.
2. A fuvarozó ezen felül köteles visszatéríteni az útipoggyász fuvardíját és az egyéb, az elveszett poggyással kapcsolatosan már kifizetett összegeket, valamint a vámot és a fogyasztási adót.

42. cikk

Kártérítés sérülés esetén

1. Az útipoggyász sérülése esetén a fuvarozó – minden további kártérítés kizárásával – köteles megtéríteni az útipoggyász értékcsökkenésének az összegét.
2. A kártérítés összege nem haladhatja meg:
 - a) azt az összeget, amelyet teljes elveszés esetében kellene fizetni, ha a sérülés folytán az egész útipoggyász értéktelenné vált;
 - b) ha az útipoggyásznak csak egy része szenvedett értékcsökkenést, azt az összeget, amelyet az értékcsökkenést szenvedett rész elveszése esetében kellene fizetni.

43. cikk

Kártérítés a kiszolgáltatás késedelve esetén

1. Az útipoggyász kiszolgáltatásának a késedelve esetén a fuvarozó köteles kártérítést fizetni a kiszolgáltatás követelésétől számított minden 24 órás időszakra, de legfeljebb tizennyháron napra:

- a) ha a jogosult bizonyítja, hogy ebből kára származott, kártérítés illeti meg, amely a kár mértékével egyenlő, legfeljebb azonban a késedelmesen kiszolgáltatott útipoggyász bruttó tömegének minden kilogrammja után számított 0,80 elszámolási egység, vagy útipoggyász darabonként 14 elszámolási egység;
- b) ha a jogosult nem bizonyítja, hogy ebből kára származott, kárátalány illeti meg, amely a késedelmesen kiszolgáltatott útipoggyász bruttó tömegének minden kilogrammja után számított 0,14 elszámolási egység, vagy útipoggyász darabonként 2,80 elszámolási egység;

A kártérítés módját az általános szállítási feltételek határozzák meg hiányzó kilogrammonként vagy útipoggyász darabonként.

2. Az útipoggyász teljes elveszése esetén nem kell az 1. pont szerinti kártérítést fizetni a 41. cikkben előírtakon felül.
3. Az útipoggyász részleges elveszése esetén az 1. pont szerinti kártérítést az útipoggyász megmaradt része után kell fizetni.
4. Az útipoggyász olyan sérülése esetén, amely nem a késedelmes kiszolgáltatás következménye, adott esetben az 1. pont szerinti kártérítést kell fizetni a 42. cikkben meghatározott kártérítésen felül.
5. Az 1. pont szerinti, valamint a 41. és 42. cikkeken foglaltaknak megfelelő kártérítés együttes összege nem lehet magasabb, mint az a kártérítés, amelyet az útipoggyász teljes elveszése esetében kellene fizetni.

3. RÉSZ

Járművek

44. cikk

Kártérítés a késedelemért

1. Ha a berakodásnál a fuvarozó hibájából késés történt, vagy egy járművet késedelmesen szolgáltatnak ki és a jogosult bizonyítja, hogy ebből kára keletkezett, a fuvarozó a fuvardíj összegét meg nem haladó kártérítésre köteles.
2. Ha a berakodásnál a fuvarozó hibájából késés történt, és a jogosult emiatt felmondja a szállítási szerződést, a fuvardíjat vissza kell téríteni a számára. Ezen felül, ha a jogosult bizonyítja, hogy kára származott a késedelemből, kártérítést követelhet, amelynek összege nem haladhatja meg a fuvardíjat.

45. cikk

Kártérítés elveszés esetén

Egy jármű részleges vagy teljes elveszése esetén a jogosultnak a bizonyított kárért járó kártérítést a jármű használati értéke alapján számítják ki. Az összeg nem haladhatja meg a 8 000 elszámolási egységet. Az utánfutó – rakománnyal vagy anélkül – külön járműnek számít.

46. cikk

Felelősség más tárgyakra vonatkozóan

1. A jármű belsejében hagyott vagy a járműhöz rögzített tartókban (pl. csomagtartó, síléctartó) elhelyezett tárgyak vonatkozásában a fuvarozó csak a saját hibájából származó kárért felel. A fizetendő teljes kártérítés nem haladhatja meg az 1 400 elszámolási egységet.
2. A jármű külső felületén elhelyezett tárgyak tekintetében, beleértve az 1. pontban említett tartókat is, a fuvarozó csak akkor felelős, ha bizonyított, hogy a kár olyan cselekmény vagy mulasztás következménye, amelyet a fuvarozó követett el, akár ilyen kár előidézésének a szándékával, akár gondatlanságból, annak tudatában, hogy a kár bekövetkezhet.

47. cikk

Alkalmazandó jog

Jelen Rész rendelkezéseinek figyelembe vétele mellett az útipoggyással kapcsolatos felelősséget szabályzó 2. rész rendelkezései a járművekre is alkalmazandók.

IV. FEJEZET

Közös rendelkezések

48. cikk

A felelősség korlátozására vonatkozó jog kizárása

A jelen Egységes Szabályoknak, valamint a nemzeti jognak a felelősség korlátozására vonatkozó rendelkezései, amelyek a kártérítést adott összegre korlátozzák, nem alkalmazhatók, ha a kár bizonyíthatóan olyan cselekményből vagy mulasztásból származik, amelyet a fuvarozó követett el, akár ilyen kár előidézésének szándékával, akár gondatlanságból, annak tudatában, hogy a kár bekövetkezhet.

49. cikk

Átszámítás és kamat

1. Ha a kártérítés kiszámítása során külföldi pénznemben kifejezett összegeket kell átszámítani, az átszámítást a kártérítés fizetésének napján és helyén érvényes árfolyamon kell végezni.
2. A jogosult a kártérítési összeg után évi öt százalékos kamatot követelhet az 55. cikk szerinti igény előterjesztésének napjától, vagy ha igényt nem terjesztettek elő, a jogi eljárás megindításának napjától.
3. Ugyanakkor, a 27. és 28. cikkek értelmében járó kártérítés esetén kamat csak attól a naptól számítható, amelyen a kártérítés összegének a meghatározásánál figyelembe vett tények megtörténtek, ha ez a nap az igény előterjesztésének vagy a jogi eljárás megindításának napja után következett.
4. Az útipoggyászra vonatkozó kártérítés esetében kamat csak akkor jár, ha a kártérítés összege poggyászvevényenként meghaladja a 16 elszámolási egységet.
5. Útipoggyász esetén, ha a jogosult nem nyújtja be a fuvarozónak ésszerű határidőn belül az igény végleges rendezéséhez szükséges dokumentumokat, nem jár kamat a határidő lejártától a dokumentumok benyújtásáig tartó időszakra.

50. cikk

Felelősség nukleáris baleset esetén

A fuvarozó mentesül az Egységes Szabályok alapján öt terhelő felelősség alól, ha a kárt nukleáris baleset okozta, és ha ezért a kárért valamely államban a nukleáris energia terén fennálló felelősségre vonatkozó jogszabályok és előírások szerint a nukleáris berendezés üzemben tartója vagy az ennek helyébe lépő más személy a felelős.

51. cikk

A fuvarozó felelőssége más személyekért

A fuvarozó felelős alkalmazottaiért és más személyekért, akiknek a szolgáltatásait a szállítás végrehajtására igénybe veszi, ha ezek az alkalmazottak vagy más személyek a fuvarozó feladatainak a körében járnak el. A vasúti infrastruktúra üzem-bentartói olyan személyeknek tekintendők, akiknek a szolgáltatásait a szállítás végrehajtására a fuvarozó igénybe veszi.

52. cikk

Egyéb igények

1. A jelen Egységes Szabályok hatálya alá tartozó minden esetben a fuvarozóval szemben a felelősséggel kapcsolatos bármilyen eljárás csak a jelen Egységes Szabályok feltételei és korlátozásai szerint indítható.
2. Ugyanez érvényes azokra az eljárásokra is, amelyeket olyan alkalmazottakkal vagy személyekkel szemben indítanak, akikért a fuvarozó az 51. cikk értelmében felelős.

V. CÍM

AZ UTAS FELELŐSSÉGE

53. cikk

Különleges felelősségi elvek

Az utas felelős a fuvarozóval szemben minden olyan kárért:

a) amely kötelezettségeinek be nem tartásából származik az alábbiak szerint:

1. a 10., 14. és 20. cikk értelmében
2. az általános szállítási feltételekben a járműszállításra vonatkozó külön rendelkezések értelmében, vagy
3. a Veszélyes Áruk Nemzetközi Fuvarozásáról szóló Szabályzat (RID) értelmében; vagy

b) amelyet az utas által magával vitt tárgyak vagy állatok okoznak,

amelyek következményeit nem tudta megakadályozni, annak ellenére, hogy a lelkiismeretes utastól elvárható gondossággal járt el. Ez a rendelkezés nem érinti a fuvarozónak a 26. cikk és a 33. cikk 1. kivéve, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan körülmények okozták, amelyeket nem tudott elhárítani, és pontja szerinti felelősségét.

VI. CÍM

JOGOK GYAKORLÁSA

54. cikk

A részleges elveszés vagy sérülés megállapítása

1. Ha a fuvarozó a rábízott tárgy (útipoggyász vagy jármű) szállítása során annak részleges elveszését vagy sérülését fedezi fel vagy feltételezi, vagy a jogosult ezt állítja, a fuvarozó haladéktalanul köteles – lehetőleg a jogosult jelenlétében – jegyzőkönyvben rögzíteni a kár természetét szerint a tárgy állapotát, és amennyire lehet lehetséges a kár terjedelmét, okát, valamint bekövetkezésének az idejét.
2. A jegyzőkönyv másolatát díjtalanul át kell adni a jogosultnak.
3. Ha a jogosult a jegyzőkönyvben foglalt megállapításokat nem fogadja el, követelheti, hogy az útipoggyászok és járművek állapotát, valamint a kár okát és összegét a szállítási szerződést megkötő felek által vagy a bíróság által kijelölt szakértő állapítsa meg. Az eljárásra annak az állammak a jogszabályai és előírásai az irányadók, ahol a megállapítás történik.

55. cikk

Igények

1. Az utasok halála és sérülése esetében a fuvarozó felelősségével kapcsolatos igényeket ahhoz a fuvarozóhoz kell írásban intézni, aki ellen eljárás indítható. Ha a szállítás egyetlen szerződés alapján történik, és végrehajtásában részfuvarozók vesznek részt, az igényt lehet intézni az első vagy az utolsó fuvarozóhoz vagy ahhoz, akinek székhelye, telephelye vagy irodája, amely a szerződést kötötte, az utas lakóhelye szerinti vagy állandó tartózkodási helye szerinti államban található.
2. A szállítási szerződésen alapuló egyéb igényeket írásban kell intézni az 56. cikk 2. és 3. pontjában megjelölt fuvarozóhoz.
3. Azokat a dokumentumokat, amelyeknek az igényhez való csatolását a jogosult szükségesnek tartja, akár eredetiben, akár másolatban, – vagy ha a fuvarozó kéri, hiteles másolatban – kell benyújtani. Az igény rendezése után a fuvarozó követelheti a menetjegy, a poggyászvevény és a fuvarokmány átadását.

56. cikk

Peres eljárás alá vonható fuvarozók

1. A fuvarozónak az utasok halála és sérülése esetében fennálló felelőssége alapján peres eljárást csak a 26. cikk 5. pontja értelmében felelős fuvarozó ellen lehet indítani.
2. A 4. pontban foglaltakat kivéve az utas a szerződésen alapuló egyéb peres eljárást kizárólag az első vagy az utolsó fuvarozó ellen indíthat, vagy az ellen a fuvarozó ellen, akinek tevékenysége során az eljárásra okot adó tény bekövetkezett.

3. Ha – részfuvarozók által teljesített szállítás esetében – az útipoggyász vagy a jármű kiszolgáltatására köteles fuvarozó, – saját beleegyezésével – a poggyászvevényen vagy a fuvarokmányon fel van tüntetve, ellene akkor is kereset indítható a 2. pont értelmében, ha az útipoggyászt vagy a járművet át sem vette.
4. A szállítási szerződés alapján fizetett valamely összeg visszatérítése iránti peres eljárás az ellen a fuvarozó ellen indítható, aki ezt az összeget beszedte, vagy az ellen a fuvarozó ellen, akinek a javára az összeget beszedték.
5. Peres eljárást a 2. és 4. pontokban megjelölt fuvarozókon kívül más fuvarozók ellen is lehet indítani, ha azt ugyanazon a szállítási szerződésen alapuló főkövetelés tárgyában folyó eljárás során viszontkereset vagy kifogás alakjában érvényesítik.
6. Amennyiben a jelen Egységes Szabályok a fuvarozás-teljesítési segédekre is alkalmazandók, ellenük is indítható peres eljárás.
7. Ha a felperes több fuvarozó között választhat, választási joga megszűnik, mihelyt azok valamelyike ellen a peres eljárást megindította; ez irányadó akkor is, ha a felperes egy vagy több fuvarozó és fuvarozás-teljesítési segéd között választhat.

58. cikk

Az utasok halála és sérülése esetében fennálló felelősséggel kapcsolatos kereseti jog elévülése

1. A jogosult elveszíti a fuvarozónak az utasok halála és sérülése esetében fennálló felelősségén alapuló kereseti jogát, ha az utas az általa elszenvedett balesetet legkésőbb tizenkét hónappal azt követően, hogy tudomást szerzett a kárról, valamely fuvarozónál – akihez az 55. cikk 1. pontja értelmében az igény benyújtható – nem jelenti be. Ha a jogosult a fuvarozónak a balesetet szóban jelenti be, a fuvarozó erről a szóbeli bejelentésről tanúsítványt köteles neki kiadni.
2. Mindazonáltal a kereseti jog nem szűnik meg, ha
 - a) az 1. pontban megadott határidőn belül a jogosult igényt nyújtott be az 55. cikk 1. pontjában megjelölt egyik fuvarozónál;
 - b) a felelős fuvarozó az 1. pontban megadott határidőn belül más úton tudomást szerzett az utast ért balesetről;
 - c) ha a baleset bejelentése olyan körülmények folytán nem vagy nem kellő időben történt, amelyek a jogosultnak nem róhatók fel;
 - d) ha a jogosult bizonyítja, hogy a baleset a fuvarozó hibájából következett be.

59. cikk

Poggyászszállításból eredő kereseti jog megszűnése

1. Az útipoggyásznak a jogosult részéről való átvétele megszünteti a szállítási szerződésből eredő minden kereseti jogot a fuvarozóval szemben a részleges elveszésért, a sérülésért vagy a késedelmes kiszolgáltatásért.
2. Nem szűnik meg azonban a kereseti jog:
 - a) részleges elveszés vagy sérülés esetén, ha
 1. az elveszést vagy a sérülést az 54. cikknek megfelelően azt megelőzően állapították meg, hogy az útipoggyászt a jogosult átvette;
 2. kizárólag a fuvarozó hibájából maradt el az a megállapítás, amelynek az 54. cikk értelmében meg kellett volna történnie;
 - b) külsőleg fel nem ismerhető olyan kárért, amelyet a jogosult csak az útipoggyász átvétele után állapított meg, ha a jogosult
 1. az 54. cikknek megfelelő megállapítást a kár felfedezése után azonnal, de legkésőbb az útipoggyász átvételét követő három napon belül kérte, és
 2. ezen kívül bizonyítja, hogy a kár a fuvarozó általi átvétel és a kiszolgáltatás közötti időben keletkezett;
 - c) ha késedelmes kiszolgáltatás esetében a jogosult huszonegy napon belül az 56. cikk 3. pontjában megjelölt fuvarozók valamelyike ellen érvényesíti a jogait;
 - d) ha a jogosult bizonyítja, hogy a kárt a fuvarozó hibája okozta.

60. cikk

A kereseti jog elévülése

1. A fuvarozónak az utasok halála és sérülése tekintetében fennálló felelősségével kapcsolatos kereseti jog elévül:
 - a) az utas vonatkozásában a baleset napjától számított három év elteltével;
 - b) más jogosultak vonatkozásában az utas halálától számított három év alatt, legkésőbb azonban a baleset napjától számított öt év alatt.
2. A szállítási szerződésből eredő egyéb kereseti jogok egy év alatt évülnek el. Az elévülési idő azonban két év olyan kár megtérítésére irányuló kereseti jog esetében, amely akár a károkozás szándékával, akár gondatlanul de a kár lehetséges bekövetkezésének a tudatában elkövetett cselekményre vagy mulasztásra vezethető vissza.
3. A 2. pont szerinti elévülési idő a kereseti jogok tekintetében elkezdődik:
 - a) a teljes elveszés miatti kártérítés esetén a 22. cikk 3. pontjában megállapított határidő lejártát követő tizennegyedik napon;
 - b) a részleges elveszés, sérülés vagy késedelmes kiszolgáltatás miatti kártérítés esetén a kiszolgáltatás napján;
 - c) az utasok szállítására vonatkozó minden más esetben a menetjegy érvényessége lejártának a napján.

Az elévülési idő kezdő napja az elévülési időbe nem számít bele.

4. [...]

5. [...]

6. Az elévülés szünetelésére és félbeszakadására egyébként a nemzeti jog irányadó.

VII. CÍM

FUVAROZÓK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK

61. cikk

A fuvardíj felosztása

1. Minden fuvarozó köteles az érdekelt fuvarozóknak azokból a fuvardíjkból, amelyeket beszedett vagy be kellett volna szednie, az őket megillető részt kifizetni. A kifizetés módját a fuvarozók egymás közt megállapodással rögzítik.
2. A 6. cikk 3. pontját, a 16. cikk 3. pontját és a 25. cikket a részfuvarozók közötti kapcsolatokra is alkalmazni kell.

62. cikk

Viszontkereseti jog

1. Azt a fuvarozót, aki a jelen Egységes Szabályok értelmében kártérítést fizetett, a következő rendelkezések figyelembevételével viszontkereseti jog illeti meg a szállításban részt vett fuvarozókkal szemben:
 - a) az a fuvarozó, aki a kárt okozta, egyedül felelős azért;
 - b) ha a kárt több fuvarozó okozta, mindegyik az általa okozott kárért felelős; ha ilyen megkülönböztetés nem lehetséges, a kártérítés a fuvarozók között a c) pont alapján oszlik meg;
 - c) ha nem bizonyítható, hogy a kárt melyik fuvarozó okozta, a kártérítés a szállításban részt vett összes fuvarozó között oszlik meg, kivéve azokat, akik bizonyítják, hogy a kárt nem ők okozták; a felosztás a fuvardíjnak az egyes fuvarozókra eső részei arányában történik.
2. Bármely fuvarozó fizetéseképtelensége esetében, az őt terhelő, de általa meg nem fizetett részlet a szállításban részt vett összes többi fuvarozó között a menetdíjnak az egyes fuvarozókra eső részei arányában oszlik meg.

63. cikk

Viszontkereseti eljárás

1. A 62. cikk szerinti viszontkereseti jogot gyakorló fuvarozó által teljesített kifizetés jogszerűségét az a fuvarozó, aki ellen a viszontkereseti jogot érvényesítik, nem vitathatja, ha a kártérítést bíróság állapította meg, és az utóbbi fuvarozónak, az eljárásról való szabályszerű értesítés útján lehetővé tették, hogy az eljárásba beavatkozzék. Az értesítés és a beavatkozás határidejét az alapeljárás bírósága állapítja meg.
2. Annak a fuvarozónak, aki viszontkereseti jogot gyakorol, ugyanabban az eljárásban kell érvényesítenie az igényeit minden fuvarozóval szemben, akivel nem egyezett meg; ellenkező esetben elveszíti a viszontkereseti jogát azokkal a fuvarozókkal szemben, akik ellen nem indított eljárást.
3. A bíróságnak ugyanabban az ítéletben kell határoznia az elé terjesztett valamennyi viszontkereseti igény tekintetében.
4. Az a fuvarozó, aki viszontkereseti jogát érvényesíteni kívánja, annak a tagállamnak a bíróságához fordulhat, amelynek területén a fuvarban résztvevő fuvarozók valamelyikének székhelye, telephelye, vagy a szerződést megkötő iroda található.
5. Ha az eljárást több fuvarozó ellen kell indítani, a felperes fuvarozó jogosult a 4. pont alapján illetékes bíróságok közül kiválasztani azt a bíróságot, amely előtt az eljárást megindítja.
6. A viszontkereseti eljárás nem kapcsolódhat össze a jogosult által a szállítási szerződés alapján kártérítésért indított eljárással.

64. cikk

Megállapodások a viszontkereset tárgyában

A fuvarozók a 61. és 62. cikkektől eltérő megállapodásokat köthetnek.

*II. MELLÉKLET***A VASÚTTÁRSASÁGOK ÉS/VAGY MENETJEGY-ÉRTÉKESÍTŐK ÁLTAL BIZTOSÍTANDÓ MINIMÁLIS INFORMÁCIÓK****I. RÉSZ: AZ UTAZÁST MEGELŐZŐ TÁJÉKOZTATÁS**

A szerződésre alkalmazandó általános feltételek

A leggyorsabb utazás menetrendje és feltételei

A legolcsóbb díjak menetrendje és feltételei

A csökkent mozgásképességű személyeket segítő eszközök hozzáférhetősége, hozzáférési feltételei és elérhetősége a vonaton

Hozzáférhetőség és hozzáférési feltételek kerékpárok számára

Az ülőhelyek elérhetősége a dohányzó- és nem dohányzó részen, az első- és másodosztályon, valamint a fekvőhelyek és a hálókocsik elérhetősége

A szolgáltatásokat várhatóan megzavaró vagy késleltető események

A vonaton igénybe vehető szolgáltatások elérhetősége

Az elveszett poggyász visszaigénylésére vonatkozó eljárások

A panaszok benyújtására vonatkozó eljárások.

II. RÉSZ: INFORMÁCIÓK AZ UTAZÁS SORÁN

A vonaton igénybe vehető szolgáltatások

Következő állomás

Késések

Fő összeköttetések

Biztonsági és üzembiztonsági kérdések

*III. MELLÉKLET***MINIMÁLIS SZOLGÁLTATÁSMINŐSÉGI ELŐÍRÁSOK**

Információk és menetjegyek

A nemzetközi szolgáltatások pontossága és a szolgáltatás zavarainak kezelésére vonatkozó általános elvek

A nemzetközi járatok törlése

A járművek és az állomás létesítményeinek tisztasága (például levegőminőség a kocsikon, a szaniter berendezések higiénijá, stb.)

Az utasok elégedettségének vizsgálata

Panaszkezelés, visszatérítés és kártérítés a minőségi előírások be nem tartásáért

Segítségnyújtás a csökkent mozgásképességű személyek részére

A TANÁCS INDOKOLÁSA

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2004. március 3-án, a harmadik vasúti csomagot ⁽¹⁾ alkotó négy javaslat egyikeként terjesztette elő a nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatot.

Az Európai Parlament 2005. szeptember 28-án első olvasatban megszavazta a véleményét.

A Tanács 2006. július 24-én elfogadta közös álláspontját, a Szerződés 251. cikkének megfelelően.

Munkája során a Tanács figyelembe vette az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság ⁽²⁾ és a Régiók Bizottsága ⁽³⁾ véleményét is.

II. A KÖZÖS ÁLLÁSPONT ELEMZÉSE

1. Általános észrevételek

A nemzetközi vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló rendeletről az Európai Bizottság két dokumentuma – nevezetesen az „Európai közlekedéspolitika 2010-ig: ideje dönteni” című fehér könyv ⁽⁴⁾, valamint „Az integrált európai vasúti térség felé” című, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek készített közlemény ⁽⁵⁾ – alapján folytak a tárgyalások. A Bizottság ezekben a dokumentumokban hangsúlyozza, hogy ismét a közlekedési rendszert igénybe vevőket kell az európai közlekedéspolitika középpontjába helyezni, és meg kell szüntetni a nemzetközi vasúti személyszállítás szolgáltatási színvonalára terén tapasztalható hiányosságokat. A rendeletjavaslat az európai polgároktól a Bizottsághoz érkezett, a vasúttársaságok által a nemzetközi vasúti személyszállításban nyújtott szolgáltatások nem megfelelő minőségével kapcsolatos panaszokra adott válasznak is tekinthető.

A Tanács által elfogadott közös álláspont ezért szabályokat állapít meg a következőkre vonatkozóan:

- a vasúttársaságok által nyújtandó tájékoztatás, a szállítási szerződések kötése, a menetjegyek kiállítása és a vasúti szállítás számítógépesített információs és foglalási rendszerének bevezetése;
- a vasúttársaságoknak az utasokra és poggyászaikra vonatkozó felelőssége és biztosítási kötelezettségei;
- a vasúttársaságok utasokkal szembeni minimumkötelezettségei késés, csatlakozásmulasztás és járatkimaradás esetén;
- a vasúton utazó, csökkent mozgásképességű személyek védelme és a számukra nyújtott segítség;
- a nemzetközi szolgáltatások tekintetében a szolgáltatás minőségi előírásainak megállapítása és nyomon követése, az utasok személyes biztonságát érintő kockázatok kezelése és a panaszok feldolgozása;
- a végrehajtásra vonatkozó általános szabályok.

2. Alapvető szakpolitikai kérdések

i. A COTIF/CIV-vel való összeegyeztethetőség

A Bizottság javaslatában szereplő előírások egy részét a COTIF (a nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló egyezmény) és annak CIV függeléke (a nemzetközi vasúti személy- és poggyászszállítási szerződésre vonatkozó egységes szabályok) rendelkezései tették szükségessé.

⁽¹⁾ A másik 3 jogalkotási javaslat a következőkre vonatkozik:

- a közösségi vasutak fejlesztéséről szóló 91/440/EGK irányelv módosításáról szóló irányelv (7147/04 TRANS 107 CODEC 335)
- a Közösség vasúthálózatán mozdonyokat és vonatokat működtető vasúti személyzet engedélyeiről szóló irányelv (7148/04 TRANS 108 CODEC 336)
- a vasúti áruszállítási szolgáltatásokra vonatkozó minőségi követelményekről szóló rendelet (7150/04 TRANS 110 CODEC 338).

⁽²⁾ HL C 221., 2005.9.8., 8. o.

⁽³⁾ HL C 71., 2005.3.22., 26. o.

⁽⁴⁾ 11932/01 TRANS 131 AVIATION 70 MAR 76

⁽⁵⁾ COM (2002) 18, 2002.1.23.

A közösségi jogszabályok és a nemzetközi megállapodás közötti összhang biztosítása érdekében a Tanács 2005. április 21-i ülésén úgy határozott, hogy az új szövegbe belefoglalja a COTIF/CIV bizonyos rendelkezéseit. Ez bevezető cikkek segítségével történt (4., 10. és 13. cikk), amelyek hivatkozásokat tartalmaznak a COTIF/CIV-nek a rendelet I. mellékletében foglalt kivonatára. Az említett rendelkezések lehetővé teszik a COTIF/CIV-vel való összeegyeztethetőséget, és elkerülhetővé teszik a COTIF/CIV-ben már szabályozott kérdésekre (a szállítási szerződésekre vonatkozó szabályok, a vasúttársaságoknak az utasokra és poggyászaikra vonatkozó felelőssége, késés, csatlakozásmulasztás és járatkimaradás) vonatkozó jogalkotás szükségességét.

Az Európai Parlament hasonló megközelítést alkalmazott az első olvasat során adott véleményében, és olyan módosításokat fogadott el – részben vagy egészben –, amelyek a COTIF/CIV vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását kívánják meg (138/rev. + 32., 50., 80., 81., 83. és 108. módosítás). Az Európai Parlament javasolta továbbá számos, a CIV-vel össze nem egyeztethető rendelkezés törlését az eredeti bizottsági szövegből (pl. 34., 35., 52., 53., 54. és 108. módosítás).

ii. Alkalmazási kör

A tanácsi közös álláspont átfogó alkalmazási körébe beletartoznak a Közösség egészében, egy vagy több vasúttársaság által nyújtott belföldi és nemzetközi szolgáltatások igénybevételével tett nemzetközi utazások.

a) Korlátozások: belföldi szolgáltatások

A Tanács úgy határozott, hogy az alkalmazási kört a késés, csatlakozásmulasztás és járatkimaradás (IV. fejezet), valamint a szolgáltatás minőségi előírásai (VI. fejezet, 25. cikk) tekintetében korlátozza. A túlzott pénzügyi terhek elkerülése érdekében a következő rendelkezéseket csak a nemzetközi szolgáltatások igénybevételével tett nemzetközi utazásokra kell alkalmazni, és azok a belföldi szolgáltatókra nem vonatkoznak:

- (nemzetközi utazás része esetén) a visszatérítéssel és eltereléssel, a menetjegy árára vonatkozó kártérítéssel, valamint késéssel történő érkezés vagy indulás esetén a segítségnyújtással kapcsolatos kötelezettségek;
- a szolgáltatás minőségével kapcsolatos rendszerek létrehozásával, ellenőrzésével, irányításával, és az ezekről való jelentéstétellel kapcsolatos valamennyi kötelezettség.

b) Korlátozások: ideiglenes mentességek

A Tanács úgy határozott továbbá, hogy közös álláspontjában az alkalmazási kört annyiban is korlátozza, hogy lehetőséget nyújt a tagállamoknak arra, hogy ideiglenes mentességeket biztosítsanak bizonyos határokon átnyúló regionális szolgáltatásokra és nemzetközi szolgáltatásokra, amennyiben a szolgáltatás jelentős részét a Közösség területén kívül működtetik. Az ilyen mentességet alkalmazó tagállamoknak értesíteniük kell a Bizottságot, amely megállapítja, hogy a mentesség összhangban áll-e a rendelettervezet rendelkezéseivel.

A Tanács – azáltal, hogy lehetőséget nyújt ilyen mentességek biztosítására – a tagállamokra szándékozik hagyni e kérdések kezelését az említett különleges helyzetekben, hogy így elkerülhetők legyenek a szolgáltatókra háruló további pénzügyi terhek.

c) Kibővített alkalmazási kör: csökkent mozgásképességű személyek

E rendelettervezet egyik fő célja, hogy a vasúti utazást könnyebben elérhetővé tegye a csökkent mozgásképességű személyek számára. Következésképp a Tanács úgy határozott, hogy ebben a kérdésben továbblép a bizottsági javaslatban foglaltaknál, és a csökkent mozgásképességű személyekre vonatkozó rendelkezéseket a nemzetközi szolgáltatások igénybevételével tett belföldi utazásokra is alkalmazandóvá teszi.

Az Európai Parlament az első olvasat során adott véleményében más irányvonal mellett döntött, és a rendelettervezet rendelkezéseit minden vasúti utasra alkalmazandóvá tette (11. módosítás és az azt követő módosítások). A Tanács véleménye szerint ez a megközelítés idő előtti, és megfélembnek tartja, hogy közös álláspontja kiegészítse a piaci hozzáférésről szóló irányelvet, amely csak a nemzetközi vasúti személyszállítási piac megnyitását szabályozza.

iii. *A vasúti szállítás számítógépesített információs és foglalási rendszere (CIRSRT)*

A Tanács úgy határozott, hogy – annak érdekében, hogy a vasúttársaságok a rendelettervezettel összhangban biztosítsák a tájékoztatást és a menetjegyek kiállítását – bevezeti a vasúttársaságok és a menetjegy-értékesítők számára a vasúti szállítás számítógépesített információs és foglalási rendszere (CIRSRT) használatának kötelezettségét. E rendszer létrehozásának eljárásait a tanácsi közös álláspont 9. cikkének (2), (3) és (4) bekezdése határozza meg, amely a 2001/16/EK irányelvben⁽¹⁾ foglalt átjárhatósági műszaki előírásokat veszi alapul (II. fejezet és II. melléklet, 2.5. pont). E rendszer létrehozásával a Tanács továbblépett a bizottsági javaslatnál, amely a rendszer-értékesítők elvére alapozta az utazási információkhoz való hozzájutást. A Tanács szükségtelennek ítélte az ilyen közvetítők bevonását, és ezért úgy határozott, hogy a vonatkozó rendelkezéseket közvetlenül a vasúttársaságoknak és a menetjegy-értékesítőknek címezi.

iv. *Késés, csatlakozásmulasztás és járatkimaradás*

Mint arra korábban rámutattunk, a Tanács célja az, hogy a vasúttársaságok késéssel, csatlakozásmulasztással és járatkimaradással kapcsolatos felelősségére vonatkozó rendelkezéseket összehangolja a COTIF/CIV megfelelő fejezetével. A Tanács ezen túlmenően úgy határozott, hogy a visszatérítéssel és eltereléssel, a menetjegy árára vonatkozó kártérítéssel, valamint késéssel történő érkezés vagy indulás esetén az utasoknak történő segítségnyújtással kapcsolatos kötelezettségekkel foglalkozó külön rendelkezéseket is belefoglal a tervezetbe. A menetjegy árára vonatkozó kártérítés tekintetében a tanácsi közös álláspont jobban megfelel az Európai Parlament álláspontjának (61. módosítás), valamint a Bizottság által javasoltnál egyszerűbb és átláthatóbb rendszert biztosít. Az elfogadott rendelkezésben a késés hossza a meghatározó tényező, és ez szolgál alapul a kártérítés összegének megállapításához. A Tanács emellett rugalmasabbá tette a kártérítés kifizetési formájának megválasztását (utalvány és/vagy egyéb szolgáltatások vagy készpénz), ami szintén az Európai Parlament javaslatát követi (124. módosítás).

v. *A csökkent mozgásképességű személyekre vonatkozó külön rendelkezések*

A vasúton való utazás megkönnyítése érdekében a tanácsi közös álláspont külön rendelkezéseket határoz meg a közlekedéshez való jog, a vasútállomásokon és a vonatok fedélzetén biztosítandó segítségnyújtás és e segítségnyújtás hozzáférhetőségének feltételei, a mozgást segítő eszközökkel kapcsolatos kártérítés, valamint a csökkent mozgásképességű személyeknek nyújtandó tájékoztatás tekintetében. A Tanács ezzel kívánja biztosítani a vasúti utazáshoz való egyenlő hozzáférést anélkül, hogy az további költséget jelentene az érintett utasoknak. A Tanács bízik abban, hogy ezek a rendelkezések hozzájárulnak ahhoz, hogy lehetővé váljon a csökkent mozgásképességű személyek számára, hogy a többi polgárral azonos utazási lehetőségekből részesedjenek.

3. Egyéb kérdések

i. *Biztonság, panaszok és a szolgáltatás minősége*

Az utóbbi időben kulcsfontosságú elv lett a közlekedés területén az utasok személyes biztonsága. A tanácsi közös álláspont ezért olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek kötelezik az érintetteket a megfelelő intézkedések megtételére – a hatóságokkal egyetértésben – a vasútállomásokon és a vonatokon az utasok személyes biztonságának biztosítása, valamint a kockázatok kezelése érdekében. A Tanács az Európai Parlament javaslatát követte azzal, hogy ezeket a kötelezettségeket a vasútállomások üzemeltetőire is kiterjesztette (100. módosítás).

A Tanács által elfogadott közös álláspont arra is kötelezi a vasúttársaságokat, hogy – menetjegy-értékesítőikkel együttműködve – az e rendelet hatálya alá tartozó jogok és kötelezettségek vonatkozásában panaszkezelő mechanizmust hozzanak létre. A vasúttársaságoknak emellett éves jelentést kell közzétenniük, amelyben felsorolják a kapott panaszokat és azt, hogy hogyan kezelték azokat.

A szolgáltatás minőségével kapcsolatban a közös álláspont olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a szolgáltatás minőségi előírásainak meghatározására, valamint a szolgáltatás minőségének fenntartását biztosító rendszer alkalmazására kötelezik a vasúttársaságokat. A rendelettervezet III. melléklete tartalmazza azokat a pontokat, amelyekre ezeknek az előírásoknak legalább ki kell terjedniük. A vasúttársaságoknak évente jelentést kell közzétenniük a szolgáltatás minőségi előírásainak teljesítéséről is.

⁽¹⁾ HL L 110., 2001.4.20., 1. o.

A Tanács célja, hogy ezekkel az intézkedésekkel előmozdítsa a fogyasztóvédelmet a nemzetközi vasúti személyszállítás terén, valamint ösztönözze a vasúttársaságok körében a szigorúbb szolgáltatásminőségi előírások alkalmazását.

ii. *Végrehajtás*

A Tanács által elfogadott közös álláspontra előírja a tagállamok arra vonatkozó kötelezettségét is, hogy a rendelettervezet végrehajtásáért felelős szervet (vagy szerveket) jelöljenek ki. A közös álláspontra emellett arra is kötelezi a végrehajtásért felelős szerveket, hogy együttműködjenek és információt cseréljenek a döntéshozatali elvek tagállamok közötti összehangolásának előmozdítása céljából.

III. **ÖSSZEGZÉS**

Közös álláspontrajának kialakításakor a Tanács teljes mértékben figyelembe vette a Bizottság javaslatát és az Európai Parlament első olvasat során adott véleményét. Az Európai Parlament által javasolt módosítások tekintetében a Tanács megállapítja, hogy a közös álláspontra – elvben, részben vagy egészben – tartalmazza a módosítások jelentős hányadát. A „kettős jogalkotás” elkerülésére – és ennek megfelelően bizonyos COTIF/CIV rendelkezések beillesztésére – vonatkozó döntés egyértelműen bizonyítja a két jogalkotó közötti egyetértés szellemét.

A legfontosabb vitás kérdéssel – a belföldi vasúti személyszállításnak a rendelettervezet alkalmazási körébe való bevonásával – kapcsolatban a Tanács úgy ítéli meg, hogy megközelítése kiegyensúlyozott és megfelelő válasznak tekinthető.
